

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3457/2020. (XII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2584
3458/2020. (XII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2588
3459/2020. (XII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2592
3460/2020. (XII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2599
3461/2020. (XII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2610
3462/2020. (XII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2613
3463/2020. (XII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2618

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3457/2020. (XII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.047/2018/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria Pfv.III.21.047/2018/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és annak – a Hajdúböszörményi Járásbíróság 3.P.20.595/65. számú és a Debreceni Törvényszék 2.Gf.41.005/2018/6. számú ítéletére is kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme miatt.
- [2] 1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye, hogy az indítványozó 2009 óta állattartási tevékenységet folytat méhészet tartójaként. Az indítványozó 2014 novemberében az alapügy II. rendű alperese által gyártott és az I. rendű alperes által Magyarországon forgalomba hozott atkairtószert vásárolt, amelyet másnap felhasznált méhcsaládjának atkamentesítése céljából. A szert a használati utasítás szerint belocsolta a megfelelő helyre, a kaptárokat lezárta, és telelésre bevitte azokat egy épületbe. Az indítványozó a szer használatát követő napon a méheknél erős zúgást észlelt, de a kaptárokat nem vitte ki szabad levegőre, és nem nyitotta fel azokat a hideg időjárás miatt. Észlelése szerint a méhállomány egy ideig folyamatosan zúgott, majd 2015 tavaszára elpusztult.
- [3] Az indítványozó a méhállomány pusztulásával összefüggésben keletkezett kára megfizetésére egyetemlegesen kérte kötelezni az alpereseket. Keresetlevelében állította, hogy méhállománya az alkalmazott szer miatt kapott a kipusztulásukat okozó nozémia nevű betegséget. Hivatkozása szerint ez a szer a méhek teleltetése előtt a használati útmutatóban javasolt időben és külső hőmérsékleten nem lett volna használható, a szer mellékhatásként kipusztulást okoz a méhcsaládokban, mivel az alacsony külső hőmérséklet miatt a méhek novemberben már nem repülnek ki a kaptárból, hogy „takarítást végezzenek”, holott a szer erre készíti őket.
- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A bizonyítási eljárás keretében készült szakértői vélemény alapján a bíróság rögzítette, hogy egy méhcsalád legyengülése, kipusztulása több okra is visszavezethető folyamat, amelyek igazolásra vagy kizárásra szorulnak. Az igazságügyi szakértői vélemény alapján a bíróság azt állapította meg, hogy a méhállomány kipusztulásának oka a rendelkezésre álló szakértői eszközökkel már nem állapítható meg, de valószínűleg azt oxigénellátási zavar okozta, amelynek oka úgyszintén ismeretlen. A bíróság kiemelte a szakvéleményből azt a megállapítást, miszerint a perbeli szer felhasználása és a méhek kipusztulása között okozati összefüggés nem állapítható meg, megállapítható ugyanakkor a kaptárok levegőellátási zavara a szellőztető tevékenységgel összefüggésben. Az ítélet a szakvélemény alapján megállapította, hogy a méhek számára nem volt biztosítva a szükséges levegő kaptárba áramlása, bár az egész telelési időszak alatt folyamatosan szellőztettek. A bíróság megítélése szerint az indítványozó a termék hibáját nem tudta bizonyítani, a szakvéleményre hivatkozással pedig kiemelte, hogy helytelen felhasználási útmutatást

sem a tájékoztató, sem pedig a szintén a termékhez mellékelte termékismertető nem tartalmazott, azok a méh-tartás szakmai szabályainak megfeleltek. A fentiek alapján a bíróság álláspontja szerint az indítványozó nem bizonyította a perbeli szer felhasználása és a méhek kipusztulása közti okozati összefüggést, ami a kereset elutasításához vezetett.

- [5] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helyben hagyta. Ítélete indokolásában rögzítette, hogy a per eldöntése szempontjából meghatározó jelentőségű kérdés volt, hogy az indítványozó által használt szer okozta-e a méhek pusztulását vagy sem. A bíróság megítélése szerint ebben a kérdésben a szakértő szakvéleményében egyértelműen állást foglalt, a szakvélemény a méhek elpusztulásának okára vonatkozó, valószínűségeen alapuló megállapításainak nem tulajdonított jelentőséget, és mindezekre tekintettel egyetértett az elsőfokú bíróság keresetet elutasító döntésével.
- [6] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria egyetértett az eljáró bíróságokkal abban, hogy a jogvita eldöntése szempontjából azt kellett a rendelkezésre álló bizonyítékok – elsődlegesen a szakvélemény – alapján eldönteni, hogy az indítványozó által használt szer okozta-e a méhek pusztulását. Az igazságügyi szakértő ezzel kapcsolatosan úgy nyilatkozott, hogy a méhállomány pusztulásának oka nem állapítható meg, ugyanakkor a méhek kipusztulása és a szer használata közti okozati összefüggést kizárta. A szakértői megállapítás szerint a méhek pusztulását valószínűleg oxigénellátási zavar okozta, ennek oka azonban nem állapítható meg. A kúriai ítélet utalt arra a szakértői megállapításra is, hogy hat napig a felhasznált készítmény is növelte a méhcsalád oxigénigényét, azonban zárt okfolyamat a kijáró lezárásával egyidejűleg végzett szerhasználat és a méhpusztulás között nem állapítható meg. A Kúria a szerhez mellékelte tájékoztató megfelelőségével kapcsolatosan kiemelte, hogy az tartalmazta az alkalmazásra optimális hőmérséklet mellett az első használat és az ismételt használat helyes időpontjait is, továbbá kitért arra a körülményre is, hogy a szer használata „aktiválja a méhek természetes takarítási ösztönét”.
- [7] Mindezek alapján a Kúria meglátása szerint a bíróságok helyesen vonták le azt a következtetést, hogy a tájékoztató kitért minden, a szer alkalmazásával és használatával kapcsolatos lényeges körülményre, amely a felhasználó számára lehetővé tette annak biztonságos használatát. Rámutatott a Kúria arra a tényre is, hogy az indítványozó maga is tapasztalta a szer használatát követően a méhek fokozott takarítási tevékenységét, zúgását, ezt a méhegészségügyi felelősnek jelezte is, de az ő tanácsára sem gondoskodott az esetleg szükséges többlet-levegőztetésről.
- [8] A fentiekre tekintettel a Kúria megítélése szerint az indítványozó alaptalanul hivatkozott felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a szakvélemény hiányos, homályos vagy ellentmondásos lenne, „az aggálytalan szakvéleményt az ügyben eljáró bíróságok helyesen fogadták el ítélezésük alapjául, annak további kiegészítésére, vagy új szakértő kirendelésére nem volt indok”. A felülvizsgálati ítélet kitér végezetül arra is, hogy az ügyben eljáró bíróságok helyesen minősítették alaptalannak a további tanúbizonyítási indítványokat, mivel az indítványozó által bejelentett tanúk kizárólag ténykérdésekben nyilatkozhattak volna, az indítványozó ezzel szemben szakkérdésekben kívánta őket megnyilatkoztatni. A vonatkozó rendelkezések alapján a tanúvallomás mint bizonyíték a fél tényállításainak az igazolására szolgál, míg a perben felmerült szakkérdésben kizárólag a megfelelő szakértelemmel rendelkező szakértő jogosult nyilatkozni. A Kúria álláspontja szerint a jogerős ítélet „mindenben megfelelt az irányadó jogszabályoknak”, így azt a hatályában fenntartotta.
- [9] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Beadványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét azáltal látta megvalósulni, hogy az ügyében eljáró bíróságok egy „homályos, hiányos, önmagában és a bizonyított tényekkel ellentétben állónak látszó” szakvéleményre alapozták döntéseiket, és ennek ellenére egyik bíróság sem hívta fel a szakértőt a szükséges felvilágosítás megadására, nem hallgatta meg a tanúkat és nem rendelt ki másik szakértőt sem. Sérelmezte továbbá az indítványozó azt is, hogy az eljáró bíróságok „vagy nem észlelték a szakvéleményben lévő ellentmondásokat, a valós tényekkel való ellentétes voltát, vagy észlelték, de szakértelem, kellő tapasztalat hiányában a vitában nem tudtak állást foglalni”. Mivel a bíróságok az indítványozónak a szakértői véleményre tett észrevételeire nem reagáltak, így e vonatkozásban az ítéletek indokolása is hiányos. Kifogásolta az indítványozó azt is, hogy a per során ki volt szolgáltatva a szakértőnek, mivel „[e]gyik bíróság sem vette a fáradságot, hogy legalább a méh-tartás alapvető ismereteit megtanulva alapos részletességgel áttanulmányozza a perbeli anyagot, állításokat, és saját álláspontot alakítson ki arról, hogy a perbeli szakértő a tényeket helyesen értékeli-e, indokolja-e az okozati összefüggés hiányát megállapító véleményét. Egyik ítélet indokolásában sem szerepel a bíróság saját érvein alapuló, az ellentétes állításokról alkotott álláspontja. Ebből lehet következtetni arra, hogy a bíróságok vitathatatlanként fogadták el a szakvéleményt, és megértés nélkül hivatkoznak az ítélet alapjaként a szakvéleményre.”

- [10] Az indítványozó meglátása szerint azáltal, hogy ügyében a bíróságok „nem alkalmaztak” egyes, a bizonyításra vonatkozó törvényi rendelkezéseket, megfosztották attól, hogy a megalapozatlan szakvéleménnyel szemben bizonyítékot szolgáltatson, eszköztelenné tették a bizonyításban és ezt a terhére értékelték. Véleménye szerint az általa támadott ítéleteket hozó bíróságok eljárása és döntéshozatala azért is önkényesnek minősül, mert azok során a „valós tények, fizikai törvényszerűségek, természeti törvények” figyelembevételére nem került sor. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában fenti megállapításokon túlmenően lényegében a szakértői véleményben foglaltak részletes cáfolatát és kritikáját fogalmazza meg kifejezésre juttatva azt is, hogy beadványát bizonyítási indítványként terjeszti elő a szakvéleményre tett észrevételeken keresztül. Az Alkotmánybíróság főttkarának hiánypótlásra történő felhívását követően az indítványozó indítvány-kiegészítésében – rövidített terjedelemben – lényegében megismétli az eredeti alkotmányjogi panaszában előadottakat.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt. A rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítélet az eljárást befejező döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott ítélettel lezárt eljárás felperese volt – fennáll.
- [13] Az alkotmányjogi panaszban megfogalmazott kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz, tartalmazza ugyanis a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás kezdeményezésének indokait (a bíróságok eljárása és a döntések alapvető jogának sérelmét okozták); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény általa megjelölt rendelkezésével; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvényellenességét és semmisítse meg azt az első- és másodfokú ítéletekre is kiterjedő hatállyal.
- [14] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg továbbá, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] 3.1. Az Alkotmánybíróság elsőként rámutat arra – amint az indítványozó is kérelmében –, hogy az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát illetően. Jelen ügy és a beadványban előadott indítványozói érvelés ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [16] 3.2. Az Alkotmánybíróság másrészt – a másik törvényi feltétel fennálltának vizsgálatával összefüggésben – jelen ügy kapcsán is hangsúlyozza, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {ld. 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer érvényesülését vizsgálja.
- [17] Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjoga sérelmeként értékelte, hogy az ügyében eljáró bíróságok döntéseiket egy – megítélése szerint hiányos és ellentmondásos – szakértői véleményre alapozták, kritika nélkül elfogadva az igazságügyi szakértői véleményben foglaltakat, továbbá döntéseiket nem támasztották alá megfelelő indokolással. Az Alkotmánybíróság ismételten rögzíti, hogy az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének

a megállapíthatóságára vezessen. Mindazonáltal az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlata szerint – nem vizsgálhatja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan állapította-e meg az alkalmazandó jogot, ahogyan azt sem, „[h]ogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket” {3065/2016. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [36]}.

- [18] Az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán kialakított álláspontja szerint az indítvány végső soron nem irányul egyébire, mint a rendes bíróságok ténymegállapításainak, bizonyítás felvételének és főként bizonyítékértékelésének a megváltoztatására. Az Alkotmánybíróság azonban ettől mindig következetesen tartózkodott, mivel a tényállás megállapítása, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok, így a speciális szakértelmet igénylő kérdésekben készített szakvélemények értékelése a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, amelyet az Alkotmánybíróság erre vonatkozó hatáskörének hiányában nem vonhat magához. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól. Az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán megállapította, hogy az eljáró bíróságok ítéleteikben bemutatták, milyen tényállás, bizonyítékok és indokok alapján ítélték meg úgy, hogy az indítványozót nem illeti meg kártérítés a megállapított tényállás és a vonatkozó jogi normák összevetése alapján. A Kúria az indítványozó által sérelmezett döntését minden kétséget kizáróan megindokolta, megjelölve azt is, hogy a felülvizsgálati kérelmet elutasító döntését milyen rendelkezésekre alapította. A Kúria részletes indokokkal támasztotta alá továbbá, hogy a kártérítési felelősséget megalapozó jogszabályokat miért nem tartotta a konkrét ügyben alkalmazhatónak, illetve miért tartotta a jogerős bírói döntést minden tekintetben helytállónak. Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [19] Önmagában az, hogy az indítványozó a számára hátrányos, de az egyébként megindokolt bírósági döntés érvelését speciális szakértelmet igénylő kérdésekben tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének a megállapításra sem.
- [20] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. december 1.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/309/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3458/2020. (XII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kf.II.37.959/2018/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Gazdasági Versenyhivatal) jogi képviselője (Lomnici Ügyvédi Iroda) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése és 28. cikke, valamint „mögöttes jelleggel” az M) cikk (2) bekezdése sérelmére hivatkozással a Kúria Kf.II.37.959/2018/14. számú – versenyügyben hozott határozat bíróság felülvizsgálata tárgyában, fellebbviteli jogkörben hozott – ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint a Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2015. március 10-én versenyfelügyeleti eljárást indított a savas ólom akkumulátorok magyarországi begyűjtési piacának felosztásáról szóló egyeztetések miatt (kartell). Az eljárás eredményeként a GVH azt állapította meg, hogy az érintett három cég egységes, komplex és folyamatos jogsértést követett el, amikor a 2013. június 26. és 2014. március 27. közötti időszakban versenykorlátozó célú egyeztetéseket folytattak, és bírságot szabott ki. Két cég a határozat bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte, keresetükben egyaránt hivatkoztak eljárási és anyagi jogi jogszabálysértésekre is. Kérelmüket az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék megalapozatlannak találta, a Kúria azonban úgy ítélte meg, hogy az ügyben sérült a védekezéshez való jogok azáltal, hogy az előzetes álláspontra való nyilatkozat előterjesztésére mindösszesen három munkanap áll rendelkezésükre. Támaszkodva az Alkotmánybíróság döntéseire a Kúria megállapította azt is, hogy a 2016. február 25-én letelt ügyintézési határidőt követően – a határidő meghosszabbításának a hiányában – a GVH 2016. július 26-án meghozott határozatában nem szabhatott ki jogszerűen bírságot. Az ügy érdemét illetően a Kúria akként foglalt állást, hogy a versenyjogi jogsértés megállapítható, azonban annak egységes, komplex és folyamatos jogsértéssé minősítése téves (lásd: Kúria Kf.II.37.959/2018/14. számú ítélete, Indokolás [56]–[64] és [76]).
- [3] 1.2. Az indítványozó a támadott ítéletet az ügyintézési határidő elteltét követő szankcionálási jogosultság kérdésének megítélésével összefüggésben tartja alaptörvény-ellenesnek. Szerinte a Kúria jogértelmezési hibát vétett a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 63. § (2) bekezdés *b*) pontjának értelmezése során, és e hiba arra vezethető vissza, hogy a Kúria „önkényesen – és tévesen – súlyozott különböző alkotmánybírósági döntéseket, azokból önkényesen vont le következtetéseket a saját ítéletének megalapozásaként”. Ez pedig az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelmét eredményezte [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés]. Ezzel összefüggésben az Alaptörvény 28. cikke is sérült – hangzik az érvelés –, mert az ott megfogalmazott jogszabály-értelmezési követelmény „ebben az esetben is fennáll a Kúriával szemben, sőt kiterjed az alkotmánybírósági döntések értelmezésére is, mivel ítélete során hangsúlyosan azokra alapítja jogi érvelését”. „Döntésével és értelmezésével [...] a bíróság hatáskörét túllépve jogot alkotott, ugyanis jelentősen és kőgens módon leszűkítette a Tpv. vonatkozó szabályainak [...] alkalmazási kereteit”, ami nem egyeztethető össze az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésével sem. A kúriai ítélet végezetül sérti az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdését is, tekintettel arra, hogy „így jelentősen csorbulhat a versenyhatósági tevékenység hatékonysága, ily módon pedig a gazdasági verseny szabadságának és a fogyasztók védelmének biztosítási követelménye is jelentősen sérülhet”.

- [4] 1.3. Az alkotmánybíróági eljárás alapjául szolgáló bírósági eljárásban felperesként részt vevő mindkét fél *amicus curiae* beadványt nyújtott be.
- [5] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [6] 2.1. A támadott kúriai ítéletet az indítványozó 2020. január 9-én vette át, a panaszt 2020. március 9-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül – adta postára. A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta. A Kúria ítélete az ügy érdemében hozott döntés, amely alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [7] A megelőző peres eljárásban az indítványozó alperesként – a bírósági felülvizsgálattal érintett határozatot hozó állami szervként – vett részt, ezért az Abtv. 2019. december 20. napjától hatályos 27. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel érintettsége megállapítható.
- [8] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az alkotmányjogi panasz két okból nyújtható be: egyrészt, ha a támadott döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, másrészt, ha hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozták. Az ezzel ellentétes bírósági álláspont jogértelmezési hiba eredménye. Ami az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának első fordulatait illeti, az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése, M) cikk (2) bekezdése és 28. cikke vonatkozásában a panasz nem kerülhet érdemi elbírálásra, mert e rendelkezések nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot, és ezért azokra alkotmányjogi panasz nem alapítható [lásd legutóbb például: 3226/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [10]; 3039/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [22]]. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – figyelemmel a 3303/2020. (VII. 24.) AB határozatba foglaltakra (Indokolás [38]–[40]) – az elbírálás a közhatalmi jogkörben eljáró indítványozó esetében sem ütközik akadályba. E vonatkozásban a kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményeinek is megfelel. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának második fordulatait illetően az indítványozó tartalmilag bennefoglalt módon állította azt, hogy a Kúria döntése a GVH hatáskörének gyakorlását érinti.
- [9] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont második fordulataira alapított panaszelem tekintetében, továbbá az Abtv. 55. § (4a) bekezdésére mint speciális befogadhatósági feltételre is figyelemmel kellett lenni.
- [10] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény indítványozó által felhívott XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát érintően [lásd például: 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [46]–[51]]. Jelen ügy ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [11] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését illeti, az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” [3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]]. Nem kizárt, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kivívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen. Mindazonáltal az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja [vesd össze például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]]. Ugyanis a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]].
- [12] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor

olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}

- [13] Az idézett gyakorlatra tekintettel elsődlegesen azt kellett megvizsgálni, hogy a kérelem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán tartalmaz-e a Tptv. eljárási szabályának bíróság általi alkalmazását érintő – a vonatkozó alkotmánybírósági döntések félreértelmezésén alapuló – tévedés, *contra legem* jogalkalmazás állításán túlmenően alapjogi szempontból értékelhető, alapjogi relevanciát elérő körülményt.
- [14] Az Alkotmánybíróság e körben a következőket mérlegelte. Az indítványozó által is hivatkozott gyakorlat alapján – amely egyébként nem versenyhatósági ügyeket érintett – az ügyintézési határidő hatóság általi túllépése a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés], illetve annak részjogosítványával, az észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való joggal áll kapcsolatban [lásd: 5/2017. (III. 10.) AB határozat, 17/2019. (V. 30.) AB határozat, 25/2020. (XII. 2.) AB határozat]. Adóügyet érintően az Alkotmánybíróság a közelmúltban azt állapította meg, hogy az adóbírság kiszabása nem alaptörvény-ellenes pusztán az eljárási határidő megsértése miatt, mivel a törvény szerinti eljárási határidő nem azonosítható mechanikusan az alapjog szerinti észszerű határidővel. Az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során nem hagyományos jogorvoslati fórumként jár el, hanem az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ezért az alkotmánybírósági eljárás tárgya sohasem maga az állított törvényt sértés, hanem annak alapjogi vetülete, a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog és az abból levezetett alkotmányos követelmények, illetve ezek bíróság általi érvényesítése.
- [15] Általános, elvi jelleggel rögzítette a testület emellett azt is, hogy „[a]z Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése az összes hatósági eljárásra vonatkozik. Jogosultja az ügyfél, kötelezettje a hatóság. Mércéként szolgál a szakjogi szabályok szerint folyó hatósági eljárások számára.” Ellentétben az észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való joggal, amely az ügyfél Alaptörvényben biztosított joga, a hatósági eljárás lefolytatása és a szankció (bírság) alkalmazása nem a hatóság alapjoga, hanem hatáskör-gyakorlás. Az eljárási határidő megsértésével alkalmazott szankció esetében alapjogi sérelem ezért eleve csak az ügyfél oldalán merülhet fel. A hatóság a szankció alkalmazását felülbíráló bírósági döntés érdemét még az Alaptörvény XXVIII. cikkén keresztül sem támadhatja alkotmányjogi panasszal. Önmagában ugyanis az, hogy a hatóság a szankció határidőn túli kiszabását jogszerűnek és az ezzel ellentétes jogi álláspontot elfoglaló bírósági döntést jogszerűtlennek tartja, olyan jogértelmezési és jogalkalmazási vita, amely a hatóság oldalán nem alapjogi, hanem kizárólag hatáskör-gyakorlási kérdés.
- [16] Az Abtv. 55. § (4a) bekezdése értelmében a hatáskör korlátozását kifogásoló indítvány érdemi elbírálására akkor kerül sor, ha a támadott döntés az indítványozó a) működésének súlyos zavarát eredményezi, vagy b) valamely, Alaptörvényben foglalt hatáskörét sérti. Amint arra az Abtv.-t módosító, az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény javaslatának előterjesztői indokolása is rámutat, „[ez] a feltétel akadályozza meg, hogy az érintett intézmények minden peresztés esetén az Alkotmánybírósághoz forduljanak”. Megállapítható, hogy az Abtv. 55. § (4a) bekezdés b) pontjában írt eset nem áll fenn, mivel az indítványozó GVH hatáskörét nem az Alaptörvény szabályozza. Az Abtv. 55. § (4a) bekezdés a) pontjába foglaltakat pedig – azt, hogy a támadott bírósági döntés a GVH működésének súlyos zavarát eredményezné – az indítvány nem támasztja alá. Az indítványozó arra hivatkozott, hogy ha „a hatóságnak kényszerűen be kell fejeznie minden eljárását és vizsgálatát az adott határidőkön belül”, az oda vezethet, hogy „folyamatában és eredményében is romlik a versenyhatósági eljárások színvonala”. A versenyfelügyeleti eljárás általános hatékonyságát érintő és a működés esetleges, a konkrét ügyek körülményeitől függő, jövőbeli, hipotetikus elnehezülésére vonatkozó feltételezés nem jelenti, hogy ez egyben a GVH működésének súlyos zavarához vezetne. A támadott ítélettel összefüggésben a működés súlyos zavara mint következmény már csak azért sem merülhet fel, mert a konkrét ügyben – a Kúria ítélete szerint – a GVH-nak az eljárására vonatkozó törvény alapján lehetősége lett volna a határidő meghosszabbítása, ám ezt elmulasztotta.
- [17] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amely jelen ügyben – figyelemmel az Abtv. 29. §-ára, 55. § (4a) bekezdésére és 52. § (4) bekezdésére is – az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná vagy lehetővé tenné.

- [18] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az indítványokkal szemben támasztott törvényi feltételeknek, részben pedig az Abtv. 55. § (4a) bekezdésében és 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. december 1.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/632/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3459/2020. (XII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.21.831/2018/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Pfv.I.21.831/2018/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz benyújtására alapul szolgáló ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az alkotmányjogi panasz eljárás alapügye az indítványozó által a testvérel szemben egy lakóingatlan kiürítése iránt indított pere. Az indítványozó panaszában az ebben a perben a Kúria által számára kedvezőtlen tartalmú ítéletét támadja.
- [4] 2.2. Az előzmények szerint az indítványozó és az indítványozó testvére szülei az indítványozónak adták el lakóingatlanukat holtig tartó haszonélvezetük fenntartásával. Az adásvételi szerződés megkötésével egyidőben a szülők az indítványozóval aláírtak egy „kötelezvény” elnevezésű egyoldalú jognyilatkozatot, amely szerint az indítványozó arra vállalt kötelezettséget, hogy egyrészt, amíg az ingatlan birtokában van, addig testvére részére a felmerülő költségek arányos vállalása mellett az ingatlanban lakhatást biztosít, másrészt egy esetleges jövőbeni értékesítés esetén az ingatlan mindenkor forgalmi értékének 50%-a megfizetésével „kártalanítja” testvérét. A kötelezvény azt is tartalmazta, hogy a szülők haláláig az indítványozó nem él tulajdonosi jogaival. A szülők halála után az indítványozó testvére tovább lakott az ingatlanban, miközben jelentős mértékű közüzemi tartozást halmozott fel, részben édesapjuk ápolása során.
- [5] Ebből kifolyólag a testvérek között vita alakult ki. Az indítványozó korlátozta testvére áramfogyasztását, lekapcsolta a fűtést, ezek miatt a felek között birtokvédelmi eljárásokra is sor került, végül megindította a jelen panasz eljárás alapügyét képező lakóingatlan kiürítési pert. Tekintettel arra, hogy az indítványozó testvére a szülők és az indítványozó közötti adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt pert indított, a bíróság ennek jogerős befejezéséig a kiürítési pert felfüggesztette, majd az indítványozó testvérenek a szerződés érvénytelensége megállapítására irányuló keresetének jogerős elutasítása után került sor a kiürítési per folytatására.
- [6] 2.3. Az indítványozó keresetét a Ptk. 5:9. § (1) bekezdése szerinti jogalap nélküli birtoklás tilalmára alapította. Indokai körében előadta, hogy az általa a kötelezvényben vállaltak szerint biztosította testvére részére a lakhatást, aki azonban annak költségeit az indítványozó felszólításai ellenére sem viselte. Így az indítványozó – a kötelezvényben vállaltak feltételei nem teljesülése okán – a továbbiakban nem köteles testvére számára a lakhatás biztosítására, a szívességi lakáshasználatot megszüntette; testvére köteles a lakás elhagyására.
- [7] Az indítványozó testvére ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy az adásvételi szerződés 3.8. pontja értelmében, valamint a kötelezvény szerint a lakás használatára jogosult, továbbá megilleti őt a lakás árának 50%-a.
- [8] Az első fokon eljáró Budai Központi Kerületi Bíróság az indítványozó keresetének helyt adott és ítéletével kötelezte az indítványozó testvérét arra, hogy az ingatlan ingóságaival együtt 15 napon belül hagyja el, és bocsássa

a lakást az indítványozó birtokába. A bíróság azt vizsgálta, hogy az indítványozó testvére rendelkezik-e jogcímmel az ingatlan birtoklására. A Ptk. 5:9. § (1) bekezdésére, valamint az adásvételi szerződés és a kötelezvény tartalmára figyelemmel rámutatott, hogy az indítványozó testvérét tulajdonjog nem illeti, önmagában a birtoklás ténye sem jogosítja fel a lakáshasználatra. Haszonélvezeti joga sincs, tehát sem a törvény erejénél fogva, sem szerződés alapján nem lakhat az ingatlanban, arra jogcíme nincs. A kötelezvény vonatkozásában kiemelte, hogy az nem a peres felek között került megkötésre, az az indítványozó egyoldalú akaratnyilatkozata, amely olyan, a szüleiknek tett ígéret („nem végrendelet, nem hagyomány, nem is meghagyás”), ami jogilag nem kikényszeríthető, az indítványozóra erkölcsi kötelezettséget ró. A bíróság szerint az indítványozó testvére a költségviselésnek nem tett eleget, így az indítványozó „az ígéret alól mentesül”. A szívességi lakáshasználat bármikor megszüntethető, és azzal, hogy az indítványozó ezt megtette, testvérenek semmilyen jogcíme nincs az ingatlan használatára.

- [9] 2.4. Az ítélettel szemben az indítványozó testvére terjesztett elő fellebbezést, kérve az ítélet megváltoztatását, az indítványozó keresetének elutasítását és költségekben marasztalását. Arra hivatkozott, hogy a kötelezvény az adásvételi szerződés része és az ingatlan értékesítéséből befolyt összeg 50%-át számára legkésőbb a szülők halálát követően az indítványozónak meg kellett volna fizetnie. Állítása szerint a kötelezvény az indítványozó „tartozáselismerését rögzíti”, valamint azt, hogy amíg a vételár felét nem kapja meg, az ingatlanban lakhat, mert ezen jogát az adásvételi szerződés is rögzíti. Fellebbezése jogalapjának a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 233. § (1) bekezdése rendelkezéseit jelölte meg, és a harmadik személy részére teljesítendő szolgáltatásra kötött szerződés alapján követelte lakáshasználati joga biztosítását. A régi Ptk. 165. § (1) bekezdésére hivatkozva vitatta az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy ő az ingatlant jogalap nélkül birtokolta és az indítványozó számára csupán szívességi lakáshasználatot biztosított. A régi Ptk. 198. § (1) bekezdése, valamint 199. §-a alapján állította, hogy az indítványozónak szerződéses kötelezettsége keletkezett a szolgáltatás teljesítésére. A Ptk.-nak a jognyilatkozat fogalmára vonatkozó 6:4. § (1) bekezdése, a jognyilatkozat értelmezésére vonatkozó 6:8. § (1) bekezdése, valamint a tartozás-elismerésre vonatkozó 6:26. §-a alapján vitatta az elsőfokú bíróság azon jogértelmezését, hogy a kötelezvény csupán egy „ígéret”, amelynek tartalma nem kikényszeríthető ki. Értelmezése szerint a kötelezvény tartozáselismerésnek minősül. Állította, hogy az indítványozó egyoldalú jognyilatkozata kötelelemkeletkeztető tény. Állította, hogy közüzemi tartozásait már nagyrészt rendezte.
- [10] Az indítványozó fellebbezési ellenkérelmében a fellebbezés elutasítását annak elkésztettsége miatt kérte, mert testvére indokait felhívás ellenére csak késedelmesen terjesztette elő, és késedelmét nem mentette ki. Érdemben ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Alaptalannak tartotta testvére jogértelmezését, miszerint a kötelezvény halasztott fizetési tartozás elismerést tartalmaz, és határidő nélküli használati jogot kötne ki számára. A szívességi lakáshasználatot azért mondta fel, mert testvére annak feltételeit nem teljesítette.
- [11] 2.5. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és jogi okfejtésével maradéktalanul egyetértett, így az elsőfokú ítéletet (57.Pf.631.518/2018/7. számú ítéletével) helybenhagyta, az indítványozó testvérét a perköltség megfizetésére kötelezte.
- [12] A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 235. § (1) bekezdésére figyelemmel az olyan új, fellebbezésben tett tényelőadások, amelyeket az alperes az elsőfokú eljárásban nem adott elő, a fellebbezési eljárásban már nem vehetők figyelembe. Megállapította továbbá azt, hogy a Budai Központi Kerületi Bíróság 10.P.I.23.135/2016./21. számú jogerős ítéletével az indítványozó testvérenek már elbírált igényei – az adásvételi szerződés érvénytelensége, a néhai szülők elbirtoklása, 30 millió forint megfizetése iránti igények – ismételt vizsgálatát az ítélet anyagi jogereje kizárja.
- [13] A másodfokú bíróság a fellebbezésben foglaltakra tekintettel kiemelte, hogy a kötelezvény jogértelmezésére a régi Ptk. rendelkezései az irányadóak. A szerződés 3. és 8. pontjaiból egyértelműen megállapítható, hogy azok az ügyletkötés időpontjában fennállt helyzetet rögzítik, és azt kívánták fenntartani is, függetlenül a tulajdonos változástól.
- [14] A másodfokú bíróság ténszerűen állapította meg, hogy időközben a peres felek mindegyike elköltözött az ingatlanból, „így ez a szerződéses rendelkezés nem szolgálhatott alapul” az indítványozó testvérenek az ingatlan használatára.

- [15] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság értelmezésével is, hogy a kötelezvény teljesítése bírói úton nem kikényszeríthető, az indítványozó részéről a néhai szülőkkal szembeni „erkölcsi természetű vállalást” jelent. Az indítványozóra testvérevel szemben nem ró kötelezettséget, a szívességi lakáshasználat megvonása folytán igényelheti az ingatlan kiürítését és testvére általi birtokba adását.
- [16] 2.6. A jogerős ítélettel szemben az indítványozó testvére élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet megváltoztatását, az indítványozó keresetének elutasítását, másodlagosan az eljáró bíróságok valamelyikének új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezését kérte. Hivatkozása szerint a jogerős ítélet a régi Pp. 221. § (1) bekezdésébe, a 164. § (1) bekezdésébe, valamint a régi Ptk. 4. § (1) és (4) bekezdésébe és az 5. § (1)–(2) bekezdésébe, továbbá a 233. § (1) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő. A felülvizsgálati kérelemben megismételt jogi érvelése szerint téves a jogerős ítélet azon megállapítása, hogy ő jogcím nélküli birtokos az ingatlanban, valamint hogy az indítványozó szívességi használatot engedélyezett a számára. Használati jogát értelmezése szerint a régi Ptk. 165. § (1)–(2) bekezdései alapján biztosították számára a szülők, ami alapján a régi Ptk. 198. § (1) bekezdése és a 199. §-a alapján az indítványozónak szerződéses kötelezettsége keletkezett. Vitatta az eljáró bíróságok jogértelmezését, miszerint a kötelezvény csak a szülők irányába tett, erkölcsi alapon számon kérhető „ígéret”. Álláspontja szerint az adásvételi szerződés és a kötelezvény együttes értelmezése vezet el a felek szerződési akaratának megismeréséhez, miszerint a szülők arra tekintettel kötötték az indítványozóval a szerződést, hogy az ő lakhatását az ingatlanban határidő nélkül lehetővé tegyék.
- [17] Az indítványozó felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.
- [18] 2.7. A Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletében a Fővárosi Törvényszék (57.Pf.631.518/2018/7. számú) jogerős ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, az indítványozó keresetét elutasította.
- [19] A kúriai ítélet indokolásának kiindulópontja, hogy az adásvételi szerződést és a kötelezvény elnevezésű nyilatkozat tartalmát együttesen szükséges értelmezni. A régi Ptk. 200. § (1) bekezdése szerint a szerződés tartalmát a felek szabadon állapítják meg. A Kúria ítéletében rámutatott, hogy a szülők és az indítványozó között létrejött adásvételi szerződés 3. pontja rögzíti, hogy az ingatlanban a szülők és családjuk életvitelszerűen laknak és „kikötik az eladók, hogy családjukkal együtt a jövőben is ott lakhassanak”.
- [20] A régi Ptk. 233. § (1) bekezdése szerint, ha a felek harmadik személy részére teljesítendő szolgáltatásra kötöttek szerződést, e harmadik személy akkor válik közvetlenül jogosulttá, ha a felek ezt kifejezetten kikötötték. A Kúria ítélete szerint az adásvételi szerződést a szülők ahhoz a feltételhez kötötték, hogy az ott megnevezett családtagjaik, köztük az indítványozó testvére, az ingatlanban lakhat a jövőben is, erre vonatkozóan a szerződés kifejezett rendelkezést tartalmaz. A szülők ezáltal írásban használati jogot kötöttek ki, amely az indítványozó testvére számára jogot keletkeztetett az ingatlan birtoklására, használatára. Ugyanakkor a szerződő felek nem a régi Ptk. 165. § (1)–(2) bekezdéseiben szabályozott dologi jogi hatályú használati jogot alapítottak; a jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzésére nem is került sor, hiszen a szerződés nem tartalmazott erre vonatkozó rendelkezést. Mindez azonban nem zárja ki, hogy az indítványozó testvére kötelmi jogi alapon jogosultságot szerzett a lakás használatára. Az adásvételi szerződés 8. pontja szerint az indítványozó az adásvételi szerződés aláírásával tudomásul vette, hogy az ingatlanban a szerződés aláírásakor a szülők és családjuk lakott és a szerződő felek hozzájárulnak ahhoz, hogy a jövőben is életvitelszerűen ott lakjanak.
- [21] Ezt a hozzájárulást erősíti a kötelezvény elnevezésű nyilatkozat is. A két dokumentum együttes értelmezéséből az a következtetés vonható le, hogy a szülők arra tekintettel kötötték a szerződést, hogy az indítványozó, testvére lakhatását az ingatlanban a jövőben – határidő nélkül – lehetővé tegye. A perbeli atipikus használati kötelezvényre, mint atipikus szerződésre a tartalmilag leginkább hasonló, a régi Ptk.-ban nevesített szerződés, a bérlet szabályai alkalmazandók. A régi Ptk. 441. §-a a határozatlan időre szóló bérleti szerződések esetére tartalmazza a bérbeadó rendes felmondási jogát. Ezzel szemben a határozott időre szóló bérleti szerződés a határozott idő bekövetkezésével szűnik meg. A kúriai ítélet szerint a fentiek okán ebben az esetben a határozott idejű szerződésre a bérbeadót felmondási jog nem illeti meg. A régi Ptk. 199. § szerint az egyoldalú nyilatkozatokra – ha a törvény kivételt nem tesz – a szerződésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. Ebből következően az indítványozó nyilatkozata alapján reá háruló kötelezettség alól mentesülhet, ha a jognyilatkozata megtámadásának feltételei fennállnak. Megtámadási okra az indítványozó jelen esetben nem hivatkozott. A Kúria végkövetkeztetése szerint „az első- és másodfokú bíróság megalapozatlanul foglalt állást az ügyben

ügy, hogy a kötelezvény elnevezésű egyoldalú jognyilatkozat jogilag nem kényszeríthető ki, csupán erkölcsi természetű vállalást jelent” az indítványozó részéről. „Ezzel szemben az egyoldalú nyilatkozata alapján jogsultság keletkezik a szolgáltatás követelésére”, az indítványozót kötelezettség terheli a szolgáltatás teljesítésére, testvére lakhatásának biztosítására. Az indítványozó testvére tehát „érvényes jogcímmel rendelkezik az ingatlan birtoklására és használatára”, nem az indítványozó szívességi engedélyén alapul lakáshasználata, ami bármikor felmondható lenne. Ezzel szemben a lakáshasználatának a fentiek szerinti kikötött időtartamára tekintettel az adott esetben rendes felmondásnak nincs helye, az indítványozónak az ingatlan kiürítése iránti keresete nem vezethet eredményre.

- [22] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, V. cikke, XIII. cikk (1) és (2) bekezdései, XV. cikk (1) és (2) bekezdései, XXII. cikk (1) bekezdései, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmére hivatkozott.
- [23] 3.1. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmeit abban látta, hogy a Kúria befogadta testvére indítványát annak ellenére, hogy szerinte az abban leírtak nem képezték a peres eljárás részét, mivel azt egyrészt elkészttség okán, másrészt mert új tényállást tartalmazott, a bíróság nem vehette volna figyelembe. Az új tényállítás a panasz szerint az volt, hogy testvére felülvizsgálati indítványában az adásvételi szerződés szövegét megváltoztatva fogalmazott úgy, hogy a szerződő felek a további lakhatáshoz „hozzájárulnak”.
- [24] Az indítványozó sérelmezte azt, hogy erre nem volt lehetősége érdemben reagálni, azt pontosítani, illetve cáfolni.
- [25] Másrésztől az indítványozó panaszát maga is úgy értékelte, hogy az a Kúriai ítélet tartalmi kritikáját fogalmazta meg. Így vitatta a kúriai ítélet jogértelmezését, következtetését és logikáját, különösen a Kúria által a bérleti szerződés analógiájára kifejtetteket. Állítása szerint a szerződés nem határozott idejű, hanem határozatlan idejű volt és ő azt bármikor, indokolás nélkül felmondhatta. Értelmezése szerint a Kúria nem élt azzal a lehetőséggel, hogy az elsőfokú bíróságot érdemi vizsgálat lefolytatása végett új eljárásra kötelezze, amelynek során az indítványozó reagálhatott volna a „Kúria által felvetett tényállításokra”. Sérelmezte azt, hogy mivel a Kúria a felülvizsgálati eljárásban „egy teljesen új értelmezést, tényállást állapított meg”, nem volt lehetősége azzal kapcsolatosan nyilatkozattételre, és ezzel megvonta tőle fellebbezési jogát.
- [26] 3.2. Az indítványozó állította továbbá, hogy kereseti kérelme kimerítetlen maradt, mert a bíróságok nem vizsgálták azon érvét, hogy az ingatlan kiürítését azért kérte, mert testvére nem teljesítette a kötelezvényben le(elő)írtakat, és ezáltal az ő tulajdonosi jogait súlyosan korlátozta, az ingatlanban kárt okozott. A bírósághoz fordulás joga kapcsán hivatkozott a 3124/2015. (VII. 9.) AB határozat indokolásának [35] bekezdésében, a 36/2014. (XII.18.) AB határozatban és az 59/1993. (XI. 29.) AB határozatban foglaltakra, miszerint „a bírósághoz fordulás joga nemcsak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek”. Hivatkozott arra, hogy a megelőző perben állításai „bizonyítást nyertek”. Sérelmezte ennek kapcsán, hogy a Kúria ítélete nem tartalmaz semmilyen hivatkozást arra vonatkozóan, hogy a kereseti kérelmében megjelölt jogsértések alapján felmondott lakáshasználat hogyan befolyásolja testvére lakhatási jogát, mert egyedül abban foglalt állást, hogy a lakáshasználat nem szívességen alapult és rendes felmondással ő nem élhet.
- [27] Indítványkiegészítésében hivatkozott a 24/2018. (XII. 28.) AB határozat indokolásának [22] bekezdésére, miszerint „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből, és különösen a bírósághoz fordulás jogából mint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosítványából ugyanakkor az következik, hogy a Kúria felülvizsgálati ítélete tartalmának alaptörvényi korlátja, hogy amennyiben a Kúria a felülvizsgálati kérelem keretei között a jogerős ítéletet megváltoztatja és a felperes kereseti kérelmét elutasítja, ez a döntés nem eredményezheti azt még látszólagos keresethalmazat esetén sem, hogy az eshetőleges kereseti kérelmek valamely elemét egyetlen bírói fórum sem vizsgálja meg érdemben.”
- [28] 3.3. Az indítványozó vitatta továbbá a Kúria azon jogértelmezését, miszerint a kötelezvény elnevezésű egyoldalú jognyilatkozat tartalmát a bérlet jogintézményének analógiájára kell értelmezni. Az indítványozó szerint, ha analógia segítségével értelmezzük a kötelezvény elnevezésű jognyilatkozatát, akkor arra a régi Ptk. 443. § (1) bekezdése vonatkozik. A Kúria által hivatkozott 441. § értelmezése alapján ő jogszerűen élhetett a rendkívüli felmondással.

- [29] 3.4. Az indítványozó sérülni vélte a fegyverek egyenlőségének (és a bíróság függetlenségének és pártatlanságának) biztosítását is, mert állítása szerint a fenti „egyoldalú” analógia alkalmazása és az ő bizonyítási indítványának figyelmen kívül hagyása sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [30] 3.5. Az indítványozó állította, hogy a Kúria azzal, hogy ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a kiürítésre irányuló keresetét elutasította, döntést hozott arról, hogy az alperesnek haláláig nem kell kiköltöznie az ingatlanból, ezzel megsértette az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát. Ezzel kapcsolatosan ismételtén sérelmezte, hogy a Kúria nem vette figyelembe az ő bizonyítási indítványát, és nem rendelkezett „a tulajdonosi jogsérelmek ellentételezéséről”. Panasza szerint a Kúriának „mérlegelnie kellett volna, hogy a perben két alapvető alkotmányossági jog ütközik, a tulajdonhoz és a lakhatáshoz fűződő jogok”.
- [31] Ezzel összefüggésben az indítványozó felhívta az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés rendelkezését. Állította, hogy „a tulajdonjog-elvonás csak megfelelő ellenértékkel, azaz megfelelő értékgarancia mellett” történhet, azonban a Kúria döntése nem adott értékgaranciát számára. Ezáltal sérülni látta továbbá az Alaptörvény V. cikke szerinti tulajdon ellen intézett vagy azt közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához való jogát. Minthogy állítása szerint a Kúria kizárólag az alperesi érdekeket vizsgálta, sérült az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésében biztosított joga is, a törvény előtti egyenlőség és a diszkrimináció tilalma.
- [32] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [33] 4.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján pedig a kérelem akkor határozott, ha indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Ennek a feltételnek az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével kapcsolatos hivatkozás tekintetében nem tesz eleget. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslati jog sérelmét az indítványozó a Kúria indítványozótól eltérő jogértelmezésével és nyilatkozattételi lehetőségeivel kapcsolatos kifogásaival összefüggésben állította. Érvelésében nem fejtette ki, hogy ezen állított sérelmei mennyiben hozhatók összefüggésbe a jogorvoslathoz való joggal. Ezért megfelelő indokolás hiányában ez az indítványi elem nem felel meg a határozott kérelem követelményének.
- [34] 4.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében az indítványozó csak Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére történő hivatkozással nyújthat be alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó által felhívott Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése nem Alaptörvényben biztosított jog. Itt jegyzi meg az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése kapcsán felhívott tulajdonhoz való jog és a lakhatáshoz való jog versengése a jelen ügy kapcsán nem értelmezhető. Az Alaptörvény XXII. cikk (1) bekezdése, mellyel kapcsolatban az indítványozó a tulajdonjoggal versengő lakhatási jogra hivatkozott, államcél fogalmaz meg, nem Alaptörvényben biztosított jogot, így abból a lakhatáshoz való jog – melyet a jogi szabályozás az Alaptörvény alatti szinten biztosít – nem vezethető le.
- [35] 4.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel a befogadhatóság tartalmi feltételeivel összefüggésben az indítvánnyal kapcsolatban a következőket állapította meg. Alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg. Ezt követően azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek alapján felmerülhet-e a bírói döntés alaptörvényességének kételye.
- [36] Az Alkotmánybíróság általánosságban észlelte, hogy az indítványozó panaszában a támadott kúriai ítéletnek elsősorban tartalmi kritikáját fogalmazta meg, vitatva annak jogértelmezését és következtetését. Az egyes alapjogi hivatkozásokat illetően az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.

- [37] 4.4. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog alkotmányjogi értelemben vett sérelmét egy polgári jogi jogvita mikénti elbírálása általában nem veti fel. Az indítványozónak a jelen ügyben ezzel kapcsolatosan kifejtett érvelése sem hozható összefüggésbe az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal.
- [38] Az indítványozó által felhívott Alaptörvény V. cikke szerinti tulajdon elleni jogtalan támadás elhárítása a bírói ítéletekkel pedig már fogalmilag sem hozható összefüggésbe.
- [39] Az indítványozó által sérelmezett bírói jogértelmezés az ezzel kapcsolatosan általa sérülni vélt Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése rendelkezéseivel alkotmányjogi értelemben ugyancsak nem hozható összefüggésbe. Önmagában az, hogy a bíróság melyik fél álláspontját teszi ítéletében magáévá, nem vetheti fel a diszkrimináció tilalmának sérelmét.
- [40] 5. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét többek mellett azért is állította, mert bizonyítási indítványa figyelmen kívül hagyása révén kereseti kérelme kimerítetlen maradt. Panaszában azonban nem jelölte meg felülvizsgálati ellenkérelme bizonyítási indítványát, amelyre a kúriai ítélet nem reagált volna. Mind az első-, mind a másodfokú döntés értékelte az indítványozó azon érvét, hogy a lakás kiürítését testvére rezsi költséghátralékának felhalmozása miatt kérte. Önmagában az, hogy a kúriai döntés nem ezt az érvet tekintette ügydöntőnek, még nem eredményezhette a kereseti kérelem kimerítetlenségét. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozónak volt lehetősége a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra a felülvizsgálati ellenkérelmében reagálni, attól nem volt elzárva.
- [41] 5.1. Az Alkotmánybíróság rámutat a tisztességes bírósági eljáráshoz és indokolt bírói döntéshez való jog töretlen gyakorlatára, miszerint „a *fair trial* olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni” [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [29]]. Az indokolt bírói döntéshez való jog az eljárás tisztességességének alkotmányos követelményrendszerén [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] belül azonosított részjogosítvány. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is megerősíti azt a gyakorlatát, hogy „[a]z alkotmányos előírás ugyanakkor kizárólag az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. [...] Figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. [...] [A]z Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]–[34]]
- [42] A bíróságok az indítványozónak az ügy lényegi részeire vonatkozó valamennyi észrevételét kellő alapossággal megvizsgálták, és ennek értékeléséről határozatukban számot adtak.
- [43] 5.2. Az indítványozó az említett alaptörvényi rendelkezés sérelmét összességében abban látta, hogy a számára kedvezőtlen bírósági döntés az alkalmazandó jogszabályokat az indítványozó felfogásától eltérően értelmezte és alkalmazta. Ez legfeljebb törvényességi szakkérdés, amely alkotmányossági aggályokat nem vethet fel, és amelynek vizsgálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel.
- [44] A felmerülő jogkérdésnek az indítványozó felfogásától eltérő bírói megítélésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat töretlen gyakorlatára, miszerint „az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján

a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4] [...]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; [...]}. {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]} „Sem a jogállamiság elvont elve, [...] sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {Először lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}

[45] A fentiekből következően a bírói döntések alaptörvényességének kételye az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásban sem merült fel.

[46] 5.3. A támadott döntés mindezekre tekintettel a jelen ügyben feltárható összefüggések alapján – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség hiányában – nem képezheték érdemi vizsgálat tárgyát.

[47] 6. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, – mivel részben az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában, illetve 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában, részben pedig a 29. §-ában írott feltételeknek nem felel meg –, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. december 1.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/631/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3460/2020. (XII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.247/2019/24. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Babits András egyéni ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.247/2019/24. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, többek között azon okból, hogy álláspontja szerint Etyek Nagyközség Képviselő-testületének 32/2012. (XII. 27.) számú helyi önkormányzati rendelete (a továbbiakban: rÖr.) 10. § (2) bekezdése, továbbá Etyek Nagyközség Képviselő-testületének 31/2015. (XI. 27.) számú helyi önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.) 10. § *b*) pontja alaptörvény-ellenes.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására alapul szolgáló ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az indítványozó 2006-ban Etyek Község Önkormányzata eladótól vásárolt egy művelésben felhagyott bányaként szereplő külterületi ingatlant, melyen a bányászati jog továbbra is az önkormányzatot illeti meg; az indítványozó üzemeltetési megállapodás keretében dolomitbányaként műveli a területet. 2013-ban az eladó felülvizsgálati bíróság ítéletével zárult, amely az indítványozót közel 7,5 millió forint és kamatai, Etyek Nagyközség Önkormányzatát pedig hasonló mértékű perköltség megfizetésére kötelezte. Az indítványozó állítása szerint a kölcsönös teljesítési kötelezettség egyenlegének megállapítása az indítvány benyújtásáig nem történt meg, és az adásvételi szerződés egyik rendelkezése szerinti további fizetési kötelezettséggel kapcsolatban is vita folyik a felek között. Mindezek alapján az indítványozó álláspontja szerint az elsőfokú adóhatóság és az indítványozó között elszámolási jogviták vannak folyamatban.
- [4] 2.2. Az indítványozó 2017 novemberében jelentette be az ingatlant érintően a telekadó fizetési kötelezettségét; az e célra szolgáló nyomtatványon építési tilalom miatt, valamint a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Hatv.) 19. § *d*) pontja alapján összességében közel 100 000 m² területre vonatkozó adómentességet tüntetett fel, ennélfogva a telekadó alapjaként ennyivel csökkentett területet szerepeltetett. Etyek Nagyközség jegyzője mint önkormányzati adóhatóság (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) határozatával 2012. évtől visszamenőleg 3 177 600 Ft/év összegben állapította meg az indítványozó telekadó fizetési kötelezettségét. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fejér Megyei Kormányhivatal mint másodfokú adóhatóság (a továbbiakban: másodfokú adóhatóság) megsemmisítette az elsőfokú határozatot és új elsőfokú eljárás lefolytatását rendelte el. Az új eljárásra nézve iránymutatásként előírta, hogy amennyiben az adózó a bevalláson mentesség érvényesítését jelöli, úgy az elsőfokú adóhatóságnak részletesen indokolnia szükséges, ha az adózó által hivatkozott bizonyítékokat nem tartja alkalmasnak annak érvényesítéséhez.
- [5] 2.3. Az új eljárás során az indítványozó a jogszabályi előírásoknak megfelelő nyomtatványon tett eleget a bevallási kötelezettségének, ahol ismét a Hatv. 19. § *c*) és *d*) pontja szerinti mentességek igénybevételét jelölte meg. Az elsőfokú adóhatóság felhívására a mentességek tekintetében a Veszprémi Bányakapitányság 10.596/2004. számú határozatára hivatkozott olyanként, amelyben a bányatelek védő-biztonsági övezete

meghatározásra került. Az építési tilalom tekintetében a Veszprém Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztálya (a továbbiakban: Bányafelügyelet) által Etyek Nagyközség Önkormányzata részére megküldött, építési- és telekalakítási tilalom bejegyzésének kezdeményezése iránti, VE-V/001/2222-4/2017. számú iratát csatolta.

- [6] Az elsőfokú adóhatóság a tényállás tisztázása érdekében tájékoztatást kért a Nemzetgazdasági Minisztérium Jövedelemadók és Járulékok Főosztályától (a továbbiakban: NGM) arra vonatkozóan, hogy külszíni fejtésű anyagbánya esetén mi számít bele a „védő-biztonsági övezet” fogalmába, valamint honnan kaphatnak kontroll információt annak területe meghatározásához. Válaszában az NGM – azon túl, hogy a Hatv. 19. § d) pontja szerinti mentességi okot a perbeli ingatlan tekintetében alkalmazhatónak találta – rögzítette, hogy maga a Hatv. a „védő-biztonsági terület (övezet)” fogalmát nem határozza meg; „az egyes ágazati jogszabályok eltérő tartalommal és elnevezéssel írják körül azt a területnagyságot, amely az adott vállalkozási tevékenység folytatásához annak sajátosságaira és a biztonsági követelményekre tekintettel szükséges”. Az NGM arra is utalt, hogy a Bányabiztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 12/2003. (III. 14.) GKM rendelet (a továbbiakban: GKM rendelet) melléklete alapján a külszíni bányához tartozó védő- és határpillérek méretei megfelelő műszaki ismeretek birtokában vélhetően megállapíthatók, ezért javasolta szakhatóság közreműködését. Az elsőfokú adóhatóság belföldi jogsegély keretében a Bányafelügyelethez fordult a bányatelkek kapcsán kijelölt védő-biztonsági terület (övezet) területének meghatározása érdekében. A Bányafelügyelet a megkeresésre adott válaszában arról tájékoztatta az adóhatóságot, hogy a területnagyság meghatározása nem tartozik a feladatai közé, illetve jelezte, hogy hites bányamérő igénybevételével ellenőrizhető a szükséges adat. Ezt követően az elsőfokú adóhatóság szakértőként kirendelt egy hites bányamérőt az ingatlanon bejegyzett bányatelkek védő-biztonsági területének (övezet) számszerű meghatározása érdekében. A szakértő által elkészített területszámítás és műszaki leírás alapján a biztonsági övezet koordinátákból számított területe több mint hétszer kisebb az indítványozó által megjelölt területnél.
- [7] 2.4. Az elsőfokú adóhatóság ezt követően hozta meg az 1/1255-12/2018. számú határozatát, mellyel az indítványozót 2013-2018. évekre összesen 17 660 550 Ft telekadó megfizetésére kötelezte. Rögzítette, hogy az rÖr., valamint az Ör. szabályozta a településen a telekadót; az indítványozó adóalanyisága 2008. március 28. napján keletkezett, azonban a 2013. évet megelőző időszak vonatkozásában az adómegállapítási jog elévült. Az indoklás a Hatv. 19. § c) pontja szerinti mentességi ok tekintetében megállapította, hogy az ingatlan-nyilvántartás adatai szerint az ingatlan tulajdoni lapján építési tilalom nincs bejegyezve, márpedig az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 20. § (6) bekezdése alapján a tilalmat az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni. Utalt arra, hogy az indítványozó által csatolt bányakapitányügyi megkeresés ellenére az elsőfokú határozat meghozatala időpontjában az építési tilalom nem állt fenn az ingatlan vonatkozásában, így ezen adómentesség iránti kérelem nem volt figyelembe vehető. A Hatv. 19. § d) pontja szerinti másik mentességi ok tekintetében nem fogadta el az indítványozó által a bevallásban feltüntetett védőbiztonsági területet, mint az adómentesség alapját, hanem azt a szakértői vélemény alapján állapította meg. Az rÖr. és az Ör. szerinti 25 Ft/m²/év adómértéket alkalmazva került megállapításra a telekadó összege.
- [8] 2.5. Az indítványozó fellebbezéssel élt az elsőfokú határozattal szemben, melyben többek között a védő-biztonsági övezet területének téves megállapítására hivatkozott a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Bat.) 32. § (1) bekezdése és a GKM rendelet 1. § (2) bekezdés 1-11. pontjai alapján. Kifogásolta azt is, hogy az elsőfokú adóhatóság által felkért szakértő végzettsége nem felel meg a GKM rendelet szerinti szakértői minősítésnek. A figyelembe nem vett építési tilalom vonatkozásában előadta, hogy azt az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéstől függetlenül fennállónak kellett volna tekinteni.
- [9] A fellebbezés nyomán eljáró másodfokú adóhatóság az FE/03/143-1/2019. számú határozatában az elsőfokú határozatot annyiban változtatta meg, hogy az adómegállapításhoz való jog elévülésére tekintettel a 2013. évre vonatkozó adó törléséről rendelkezett, ezen túl az elsőfokú határozat egyéb rendelkezéseit nem érintette. A kirendelt szakértő kompetenciájával kapcsolatos hivatkozást a hites bányamérőről szóló 12/2010. (III. 4.) KHEM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján cáfolta.
- [10] 2.6. Az indítványozó a határozattal szemben közigazgatási pert indított. Hivatkozott arra, hogy az adómegállapítás alapjául szolgáló rÖr. és Ör. az Alaptörvénybe ütközik, az eljáró adóhatóságok az ügy érdemére kiható

ún. abszolút eljárási hibákat vétettek, az elsőfokú adóhatóság eljárása a tisztességes eljárás követelményeit sértette, továbbá eljárásaik során az adóhatóságok a vonatkozó jogszabályokat tévesen értelmezték. Az ügy előzményei között utalt a 2.1. pontban (Indokolás [3]) ismertetett jogvitára. Állította, hogy mivel az rÖr. és az Ör. a telekadó mértéke vonatkozásában aszerint differenciál, hogy az adó tárgyát képező telek külterületi vagy belterületi telek-e és valamennyi külterületi ingatlan esetében területalapon, 25 Ft/m² a fizetendő adó mértéke, ezért az rÖr. 10. § (2) bekezdése és az Ör. 10. § b) pontja a Hatv.-nek a 2017. január 1-je előtt hatályos 6. § c) pontjába ütközik.

- [11] Álláspontja szerint a külterületi telkek esetében az önkormányzat mint jogalkotó nem volt figyelemmel a helyi sajátosságokra, amikor egyetlen differenciálatlan adómértéket állapított meg valamennyi külterületi telekre. Az adó mértéke konfiskáló, mivel az 1 hektárra vetített éves adóteher közel azonos a külterületi ingatlanok hektáronkénti forgalmi értékével. Az önkormányzat azt sem vette figyelembe, hogy a telek – ellentétben a többi külterületi telekkel – bányaművelés alá tartozik, ezért a bányüzem bezárásakor jelentős rekultivációs költségek fognak felmerülni; míg a többi telken a földvédelmi teendők költségigénye ennél lényegesen alacsonyabb. Nézete szerint a telekadónak objektív vagyoni alapú adónak kellene lenni, ahol az adó mértéke a telek értékéhez viszonyul; ezen túlmenően a megállapított adó nincs tekintettel az adóalany teherviselő képességére és alkalmas tulajdonának elvonására, hiszen a fizetendő adó 1-2 év alatt meghaladja az ingatlan forgalmi értékét. Mindezek alapján az indítványozó az rÖr. és az Ör. más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló Kúria előtti eljárás bírói indítványozása iránt terjesztett elő kérelmet. A kérelemének a bíróság nem adott helyt.
- [12] Az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértések között az indítványozó a szakértő kirendelésével kapcsolatosan sérelmezte, hogy arról, illetve az esetleges szemle időpontjáról értesítést nem kapott, és az elkészült szakvéleményt sem az elsőfokú, sem a másodfokú adóhatóság nem kézbesítette számára. Ezáltal sérültek az ügyfél jogai, nevezetesen az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.) 58–59. §-ban rögzített tényállás tisztázási kötelezettség és nyilatkozattételi jogosultság. Állította továbbá, hogy a védő-biztonsági övezet területének meghatározása szemle nélkül szakszerűen nem lett volna foganatosítható, így amennyiben mégis volt szakértői szemle, úgy az eljárás az Air. 64. §-át is sérti, mivel erről értesítést nem kapott; amennyiben viszont nem volt szakértői szemle, úgy a tényállás tisztázási kötelezettségét sértette meg az elsőfokú adóhatóság. Hivatkozott az Air. 68. § megsértésére is, mivel az ügyben tárgyalás tartására sem került sor. Nem volt ismert az indítványozó előtt az sem, hogy az elsőfokú adóhatóság milyen kérdéseket intézett a kirendelt szakértőhöz, illetve amennyiben ezek között szerepelt az adójogi értelemben vett védő-biztonsági övezet meghatározása is, úgy erre a szakértő – nem lévén adószakértő – nem rendelkezett kompetenciával.
- [13] A tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelme, illetve a kizárási ok figyelmen kívül hagyása kapcsán az indítványozó utalt a Bányafelügyeletnek az érintett bányatelek vonatkozásában építési- és telekalakítási tilalom bejegyzetésének kezdeményezése tárgyú megkeresésére, melyet az önkormányzat a 2018. január 25-i ülésén tárgyalta meg, majd a határozatával nem támogatta az építési tilalom bejegyzésének elrendelését. A képviselőtestület ülésén az elsőfokú adóhatóságként eljáró jegyző tanácskozási joggal részt vett, ott felszólalt. A jegyző kifejtette, hogy a tilalom elrendelése nem kötelező, annak adóvonzata is van, mivel a tilalom alól kivont területre nem kell helyi adót fizetni az elrendelést követő évtől. Ezen magatartása sérti az Air. 3. §-t, illetve az Alaptörvény XXIV. cikkét, a jóhiszemű és tisztességes eljárás elvébe ütközik, ezáltal az adóeljárás törvénytelenességét eredményezi az indítványozó szerint. Hivatkozott továbbá a közte és az önkormányzat között folyamatban volt peres eljárással összefüggésben arra is, hogy továbbra is elszámolási vita áll fenn köztük, ezért az elsőfokú adóhatóság kizárt az eljárásból, melyet a jegyzőnek – más eljáró szerv kijelölése érdekében – be kellett volna jelentenie. Mivel erről a jegyző nem intézkedett, emiatt az eljárás az Air. 32–35. § rendelkezéseibe is ütközik, amely abszolút hatályon kívül helyezést eredményező jogsértésnek minősül.
- [14] Az ágazati jogszabályok helytelen értelmezése kapcsán – többek között – kifejtette, hogy az eljáró adóhatóságok a Hatv. által felhívott védő-biztonsági területnek (övezetnek) téves jogértelmezéssel csupán a Bat. szerinti védősávot feleltették meg, a védőpillért és a határpillért nem. Ez azonban téves jogi- és bányaszakmai alapokon nyugszik, és az Alaptörvény 28. cikkével is ellentétes. Ennek következtében az elsőfokú adóhatóság tévesen állapította meg az adó hatálya alá tartozó területet, megsértve ezzel a Hatv. 19. § d) pontját.
- [15] A perben alperesként eljáró másodfokú adóhatóság a kereset elutasítását kérte, változatlanul fenntartva a határozatában foglaltakat. Az elsőfokú adóhatóság tényállás tisztázási kötelezettsége körében utalt az Air. 58. § (4) bekezdése rendelkezésére, miszerint a hatóság szabadon választhatja meg a bizonyítás módját és a bizonyítékokat bizonyító erejüknek megfelelően értékeli. Az eljárás ezért nem jogszabálysértő amiatt, hogy tárgyalás, illetve helyszíni szemle tartására nem került sor. A szakértő nem jogkérdésben foglalt állást, pusztán terület-

számítást végzett, így az indítványozót amiatt sem érte jogsérelem, hogy nem tehetett fel kérdéseket a szakértőnek. Az indítványozónak lehetősége volt arra, hogy az eljárás irataiba bármikor betekintszen, és az érdemi döntés elleni fellebbezésében vitassa a szakértő által tett megállapításokat. Az elsőfokú adóhatósággal szembeni kizárási ok fennálltát is vitatta, mivel a korábbi jogvita jogerősen lezárult és abban félként az önkormányzat, nem pedig a jegyző vett részt. Ezért az abszolút kizárási ok fel sem merülhetett, míg az Air. 32. § szerinti relatív kizárási okra az indítványozó nem hivatkozott. A Hatv. 19. § d) pontja szerinti mentességi ok értelmezése kapcsán fenntartotta a másodfokú határozatban részletesen kifejtett jogi álláspontját.

- [16] 2.7. A bíróság a keresetet alaptalannak találta. Rámutatott: abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az alperes az eljárása során a rá irányadó anyagi- és eljárási szabályokat megtartotta-e, a tényállást tisztázta-e, a döntését megfelelően indokolta-e és azt milyen bizonyítékokra, milyen bizonyítási eljárás lefolytatására alapította.
- [17] Az adó mértékéhez kapcsolódó indítványozói érveléssel szemben a bíróság arra mutatott rá arra, hogy a Hatv. 2016. december 31-ig hatályos 6. § c) pontja szerint az önkormányzat adómegállapítási joga arra terjed ki, hogy az adó mértékét nemcsak a felperes által hivatkozott helyi sajátosságokhoz, hanem az önkormányzat gazdálkodási követelményeihez és az adóalanyok teherviselő képességéhez igazodóan állapítsa meg, figyelemmel a felső határokra is, így a helyi adórendelet megalkotásánál a helyi sajátosságok mellett az adóalanyok teherviselő képességének a figyelembevételé is ugyanolyan fontos szempont. Ez azt jelenti, hogy a külterületi telkek vonatkozásában önmagában a differenciálatlan adómérték nem teszi jogellenessé a helyi adórendelet adómértékre vonatkozó rendelkezését. A 25 Ft/m²/év adómérték jóval a felső határ alatt van. Az indítványozó egyrészt nem adott elő konkrét adatot az ingatlan forgalmi értékére nézve, mindössze általánosságban, a perrel nem érintett környékbeli művelés alatt álló külterületi ingatlanok hektárra vetített forgalmi értékét jelölte meg, így mindössze állította, hogy a hektáronkénti évi adó konfiskáló jellegű. Nem vezette le és semmivel nem támasztotta azonban alá, hogy az mennyiben van vagy nincs tekintettel konkrétan az indítványozó mint adózó teherviselő képességére, illetve mely okból alkalmas a tulajdonának elvonására.
- [18] A bíróság vizsgálta, hogy az indítványozó által állított súlyos eljárási jogszabálysértések bekövetkeztek-e, és amennyiben igen, úgy azoknak az ügy érdemére lényegi kihatása volt-e.
- [19] A jegyző kizárására irányuló indítványozói érveléssel szemben a bíróság arra mutatott rá, hogy a jogvita évekkel korábban jogerősen lezárult, és abban félként nem a jegyző, hanem az önkormányzat volt a felperes. Ezért az Air. 33. § (1) bekezdése szerinti kizárási ok fel sem merülhetett, ahogyan az ezzel analóg módon magára az adóhatóságra alkalmazható 33. § (3) bekezdése sem; az Air. 32. § által szabályozott ún. relatív kizárási ok fennálltára pedig az indítványozó sem az alap-, sem a megismételt eljárásban, illetve az azok során benyújtott fellebbezéseiben nem hivatkozott.
- [20] A bíróság a tisztességes eljárás elvének megsértését a jegyző felszólalása miatt állító indítványozói érveléssel kapcsolatban azt állapította meg, hogy az egy általános, tájékoztató jellegű hozzászólás volt, melyet követően a képviselő-testület nem rendelt el az ingatlanra vonatkozóan építési tilalmat. Ennek azonban az ügy érdemi kimenetele szempontjából azért nem volt jelentősége, mert a Hatv. 19. § c) pontja tekintetében kizárólag az ingatlan-nyilvántartásba már bejegyzett tilalom vehető figyelembe. Rámutatott a bíróság arra is, hogy ezen időpontban az alapeljárásban hozott elsőfokú határozat már meghozatalra került, az ellen az indítványozó előterjesztette a fellebbezését, melyet az elsőfokú adóhatóság addigra már elbírálásra felterjesztett a másodfokú adóhatósághoz. Az indítványozó azonban még ekkor sem kifogásolta ebben a vonatkozásban a jegyző eljárását.
- [21] Az indítványozó az eljárási jogszabálysértések körében kifogásolta többek között a tárgyalás elmaradását, a szakértő kirendelésével kapcsolatos hatósági eljárást, az ügyféli jogainak megsértését, illetve a tényállás-tisztázási kötelezettség elmulasztását is. A bíróság megállapította, hogy az adóhatósági eljárás nem minősül jogszabálysértőnek amiatt, mert annak során tárgyalás, illetve helyszíni szemle tartására nem került sor. E körben a bíróság utalt az Air. 2. §-ra, az Air. 58. § (4) bekezdésére. Az Air. 68. § (1) bekezdése szerint az adóhatóság akkor tart tárgyalást, ha a tényállás tisztázásához szükség van az eljárásban részt vevő személyek együttes meghallgatására, így tárgyalás tartása a vitatott eljárásban nem volt kötelező. A szemle tekintetében az Air. 64. § (1) bekezdése szintén lehetőségként rögzíti a szemle elrendelését.
- [22] Az indítványozó nyilatkozattételi joga nem sérült, az Air. 59. § (1) bekezdése ugyanis biztosítja, hogy az adózó az eljárás során bármikor nyilatkozatot tegyen, míg a (2) bekezdés rögzíti, hogy az adóhatóság akkor hívja fel az adózót nyilatkozattételre, ha ez a tényállás tisztázása érdekében szükséges. Az elsőfokú adóhatóság a Hatv. 19. § d) pont szerinti mentesség tekintetében határozott úgy, hogy mivel az ott rögzített védő-biztonsági terület

meghatározásához szükséges szakértelemmel nem rendelkezik, ezért az Air. 67. § (1) bekezdése értelmében szakvéleményt kér; a (4) bekezdése rögzíti azt, hogy az adóhatóság felhívására köteles az adózó a szakértői vizsgálatban közreműködni. Erre azonban az ügyben nem volt szükség, a szakértő feladata mindössze az volt, hogy a rendelkezésére bocsátott iratok alapján – melyek a védő-biztonsági terület tekintetében a szükséges adatokat tartalmazták – a területszámítást elvégezze. További kérdéseket az elsőfokú adóhatóság sem tett fel a szakértő felé, így a felperest sem érte jogsérelem amiatt, hogy nem tehetett fel kérdéseket a kirendelt szakértőnek. A bíróság utalt az Air. 57. § (1) bekezdésére; ezt figyelembe véve az eljárás során idézésről szó sem lehetett, értesítésre pedig – mivel a szakértőt nem hallgatták meg – értelemszerűen nem került sor; szemlét és tárgyalást az elsőfokú adóhatóság nem tartott.

- [23] Az indítványozó azt is sérelmezte, hogy az elkészült szakvéleményről nem értesült, azt részére nem kézbesítették. A bíróság hangsúlyozta, hogy ebből eredően az indítványozót azért nem érte jogsérelem, mert a szakvéleménnyel szemben önálló jogorvoslati lehetőséget az Air. nem biztosít. A szakvéleményben tett megállapításokat az érdemi döntés elleni fellebbezésben lehet vitatni, ahogyan azt az indítványozó meg is tette; azonban kizárólag abban a körben, hogy álláspontja szerint az eljáró szakértő végzettsége nem felelt meg a GKM rendelet szerinti szakértői minősítésnek. Az indítványozó már az elsőfokú határozatból értesült arról, hogy az elsőfokú adóhatóság döntése alapjául a szakvélemény szolgált, azonban az iratbetekintés lehetőségével sem ekkor, sem a másodfokú határozat kézhezvételét követően nem élt. Még a közigazgatási per kezdetén is arra hivatkozott, hogy a szakértői véleményben foglaltakat nem volt lehetősége megismerni, ezért a bíróságtól kérte annak kézbesítését, és csak az eljárás későbbi szakaszában élt iratbetekintési jogával. Az Air. 42. § (1) bekezdése az eljárás megindulásától kezdve biztosította az indítványozónak az iratbetekintés jogát, ő azonban nem élt ezzel.
- [24] A bíróság álláspontja szerint – az indítványozói hivatkozással ellentétben – az elsőfokú hatóság éppen a tényállás tisztázására vonatkozó kötelezettségének tett eleget akkor, amikor először hiánypótlás keretében próbálta meg a felperestől beszerezni az általa hivatkozott mentességi okok igazolására szolgáló dokumentumokat, majd ebben a körben megkeresésekkel, belföldi jogsegéllyel élt, ezt követően, annak eredménytelensége okán és szakértelem hiányában a szakértő kirendelése mellett határozott. Mind a másodfokú, mind az elsőfokú adóhatóság döntése megfelel az Air. 73. § (1) bekezdésében a döntéssel szemben támasztott tartalmi követelményeknek is. Mindezek alapján a bíróság az indítványozó által hivatkozott, az ügy érdemére lényegi kihatással bíró súlyos eljárási jogsértéseket nem látta megállapíthatónak az adóhatóságok eljárása kapcsán.
- [25] A bíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy jogszerűen jártak-e el az adóhatóságok, amikor az indítványozó által az adóbevallásban feltüntetett mentességi okok közül a Hatv. 19. § c) pontjára történő hivatkozást egyáltalán nem fogadták el, míg a 19. § d) pont alapján adómentesként feltüntetett terület helyett a szakértői számítások alapján ennél sokkal kisebb mértékben állapították meg. A bíróság azt állapította meg, hogy az indítványozó által becsatolt dokumentumok nem voltak megfelelőek a mentesség igazolására; a Hatv. 19. § d) pontjában szerepeltetett védő-biztonsági terület fogalom-meghatározása körében vita alakult ki a peres felek között amiatt, mert a definíció egy olyan adójogi rendelkezés, amely nincs teljes mértékben összhangban az ágazati jogszabályokban, jelen esetben a Bat.-ban és a GKM rendeletben szereplő fogalom-meghatározásokkal. Az indítványozó azt kifogásolta, hogy az eljáró adóhatóságok kizárólag a bányatelek védősávjának területét vették figyelembe, míg a bányatelek egyéb biztonsági övezeteinek (határpillér, védőpillér) területét figyelmen kívül hagyták, pedig véleménye szerint a biztonsági övezetekhez ezen területek is hozzátartoznak. Ehhez képest a másodfokú adóhatóság a Bat. 32. § (1)–(2) bekezdései, a Korm. rendelet 19/A. § (1)–(2) bekezdései, a Hatv. indokolása és a GKM rendelet 1. § (2) bekezdése alapján azt állította, hogy a Hatv. 19. § d) pontja szerinti védő-biztonsági terület (övezet) fogalmának bányászati tevékenység esetén kizárólag a biztonsági övezet, illetve a védősáv felel meg, a védőpillér és a határpillér nem.
- [26] A bíróság álláspontja az volt, hogy a fogalmaknak az indítványozó által hivatkozott anomáliája csak látszólagos. Ami a mentességi okokat, azok alkalmazhatóságát illeti, az ügyben eljáró adóhatóságoknak a Hatv.-ból, annak rendelkezéseiből kellett kiindulniuk. Tény, hogy a Hatv. a védő-biztonsági terület (övezet) fogalmát nem határozza meg, ahogyan az is, hogy az egyes ágazati jogszabályok a tevékenység sajátosságaira, biztonsági követelményekre tekintettel eltérő tartalommal és elnevezéssel írják körül az ide értendő területnagyságot. Annak meghatározása azonban, hogy adott esetben mekkora nagyságú terület értendő a védősávba, védő- és határpillérekbe tartozónak, nem lehet az adóhatóságok feladata. Éppen ezért a fogalom-meghatározás szempontjából jelentősége van a Hatv. 19. § d) pontjában szereplő azon kitételnek is, miszerint jogszabályban vagy hatósági előírásban megállapított védő-biztonsági terület az, amely a telekadó alóli mentességet megalapozhatja.

Jelen esetben tehát a bányászati ágazati jogszabályok alapján az azt alkalmazni köteles bányászati hatóságoknak kell megállapítani a definícióba tartozó területet.

- [27] Az indítványozó a 10.596/2004. számú bányakapitánysági határozatot jelölte meg olyanként, amely a menteségi ok igazolására alkalmas. Mindezek alapján a bíróság álláspontja az volt, hogy a Hatv.-ben szabályozott védő-biztonsági területtel összefüggésben kizárólag annak volt jelentősége, hogy az e tárgyban rendelkezésre álló hatósági határozatok alapján a figyelembe vehető konkrét területnagyság meghatározható legyen. Ez az az adat, amely a hatósági határozatokból az elsőfokú adóhatóság számára nem volt számszerűen megállapítható, amely így szakkérdésnek minősült, ezért került sor a szakértő kirendelésére. A védő-biztonsági terület Hatv.-ben szabályozott adójogi definícióját a jelen ügyben a Bat. és a GKM rendelet töltik meg tartalommal, melyek alapján az illetékes bányászati hatóság jogosult és köteles a bányatelek kijelöléséről szóló hatósági határozatában a szükséges körben a biztonsági övezetet (védősáv, védőpillér, határpillér) megállapítani, illetve kijelölni. Ez megtörtént, az erről szóló határozatok rendelkezésre álltak és azokat az elsőfokú adóhatóság a szakértő rendelkezésére bocsátotta.
- [28] A szakértő feladata arra korlátozódott, hogy a hatósági határozatok előírásai alapján a számszerű területadatot, konkrét területnagyságot meghatározza. A szakértő kirendelő végzésének rendelkező része helyesen tartalmazta a szakértő feladatát, nevezetesen a védő-biztonsági terület (övezet) meghatározását. E körben követte a Hatv.-ben szereplő adójogi fogalmat. A szakértő az általa készített műszaki leírásban hivatkozik a határozatokra, a számításait az ott meghatározott védősáv alapján végezte el, és számította ki a biztonsági övezet területét. A Hatv. 19. § d) pontja szerinti adómentesség alá tartozó terület meghatározása körében az eljáró hatóságokat további tényállás tisztázási kötelezettség nem terhelte. A bíróság álláspontja szerint a szakértő számításait az indítványozó nem vitatta; mivel – nézete szerint – nem minősül vitásnak az, hogy az indítványozó szerint a védősávon kívül még a határpillért és védőpillért, illetve azok területét is figyelembe kellett volna venni. Az illetékes bányászati hatóság feladata annak eldöntése, hogy mi tartozik a védősávba, nem pedig a szakértőé, vagy az eljáró adóhatóságé.
- [29] Végül a bíróság a szakértőnek a felperes által vitatott kompetenciájával összefüggésben rámutatott arra, hogy a szakértőnek nem képezte feladatát a védő-biztonsági terület meghatározása, mivel ez az ágazati jogszabályok alapján a bányászati hatóság feladata. A szakértőnek mindössze a hatósági határozatban meghatározott védősáv konkrét területnagyságát kellett kiszámítania, melyre a megfelelő kompetenciával rendelkezett.
- [30] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyet az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlásra felhívását követően kiegészített.
- [31] Az indítványban az Abtv. 27. §-a alapján a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.247/2019/24. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, „elsődlegesen, az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján, azon okból, hogy álláspontunk szerint a perben alkalmazott jogszabályok közül [az rÖr. 10 § (2) bekezdése és az Ör. 10. § b) pontja] az Alaptörvény 13. cikkébe [helyesen XIII.] és az Alaptörvény 32. cikkének (3) bekezdésébe ütközik, másodlagosan, az Abtv. 27. § alapján, annak okán, hogy az elsőfokon eljáró bíróság ítélete az Alaptörvény XXIV. cikk első bekezdésébe és az Alaptörvény XXVIII. cikk rendelkezésébe ütközik”.
- [32] 3.1. Az indítványozó álláspontja szerint az rÖr., illetve az Ör. hivatkozott rendelkezései azért ellentétesek az Alaptörvény 32. cikkének (3) bekezdésével, mert a 2017. január 1-jét megelőzően hatályos Hatv. 6. § c) pontjába ütköznek. Az indítványban szereplő indokolás lényegében megegyezik a 2.6. pontban (Indokolás [10] és köv.) ismertetett érveléssel. E körben hivatkozott a Kúria Köf.5001/2013. számú, Köf. 5018/2016/4. számú valamint Köf. 5019/2018/4. számú határozatára. Az alaptörvény-ellenességet az indítványozó tehát amiatt állította, hogy a rendeleti szabályozás más jogszabályba, a Hatv.-be ütközik, viszont az Alaptörvény 32. cikk (3) bekezdése alapján az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes.
- [33] Az indítványozó szerint az rÖr., illetve az Ör. szabályozása azért ellentétes az Alaptörvény XIII. cikkével, mert konfiskáló jellegű, nincs tekintettel az adóalany teherviselő képességére, és a tulajdon elvonására alkalmas, mivel a fizetendő adó 1-2 év alatt meghaladja az ingatlan forgalmi értékét, ami aránytalan terhelést jelent az adóalanyra nézve. Az indítványozó álláspontja szerint az adóval két évente meg kell váltani a tulajdonát, ami sérti az azonnali, feltétlen és teljes kártalanítás elvét.

- [34] 3.2. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában fenntartotta azokat az eljárási jogi jellegű kifogásokat, amelyek miatt az adóhatóságok eljárása – álláspontja szerint – nem felelt meg a tisztességes hatósági eljárás követelményének és így az Alaptörvény XXIV. cikkének. Ezek: a) az elsőfokú adóhatósággal szemben fennálló kizárósi ok fennálltát az adóhatóságok nem észlelték, b) a szakértőt az adóhatóság jogkérdésben való állásfoglalásra, nevezetesen a Hatv. 19 § d) pontja szerinti védő-biztonsági övezet értelmezésére jelölte ki, c) a szakértő kirendeléséről, a részére feltett kérdésekről az indítványozó nem kapott tájékoztatást, d) a szakértői szemle időpontjáról nem kapott értesítést, szemle tartására nem került sor, e) a szakvéleményt az adóhatósági eljárásban nem kézbesítették számára, f) a kirendelt szakértő szakvélemény adására kompetenciával nem rendelkezett. Az indítványozó azzal érvelt, hogy a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog tartalmaként az Alkotmánybíróság számos részjogosítványt azonosított, amelyek az ügyfelet helyezik középpontba. E körben a határozat közlése vonatkozásában a 6/2017. (III. 10.) AB határozatra, a közlés módja tekintetében a 17/2015. (VI. 5.) AB határozatra hivatkozott. A fegyveregyenlőség elvét a 10/2017. (V. 5.) AB határozat indokolásának [61]–[63] bekezdései tartalmazzák, az iratbetekintéshez való jogot pedig részletesen a 3311/2018. (X. 16.) AB határozat elemezte; a 3090/2019. (V. 7.) AB határozat indokolásának [30] bekezdése szerint a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog a hatóság jogi eljárásának egészére nézve jelent egy alapjogilag egységként értékelt és védett minőséget.
- [35] Míg az alapjog részét képező jogosítványok az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti kritériumrendszerben igazolható módon korlátozhatók, addig a hatósági eljárásnak összességében szemlélve mindvégig tisztességesnek kell lennie. Az indítványozó álláspontja szerint ebben az is benne foglaltatik, hogy bár az egyes eljárási cselekmények, vagy azok túlnyomó többsége önmagában nézve lehet jogszerű, azonban együttesen mégis az eljárás tisztességtelenségét eredményezheti. Az alkotmányjogi panasszal érintett eljárásban is ez történt az indítványozó szerint: az „önmagukban (túlnyomórészt, de nem kizárólagosan) lényegi eljárási hibától mentes eljárási cselekmények oly mértékben az ügyféli eljárási és anyagi érdek ellenében hatnak, (így ellene vannak a józan észnek, továbbá sértik az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget), hogy az az eljárás tisztességtelenségét eredményezte”. Ilyennek tekintette a c)–e) pontokban ismertetett eljárási cselekményeket. Az indítványozó több szempontból is vitatta a bírósági döntésben szereplő, a 2.7. pontban (Indokolás [16] és köv.) ismertetett érveket, így pl. álláspontja szerint az elsőfokú eljárás során nem volt elvárható tőle, hogy folyamatosan iratbetekintést kérjen az eljárás során keletkezett iratokba, mivel nem feltételezte, hogy az adóhatóság döntéséhez nem találja elégségesnek az általa az adómentesség igazolására benyújtott dokumentumokat. Nézete szerint erről az adóhatóságnak tájékoztatnia kellett volna őt, különös tekintettel arra is, hogy az elsőfokú hatósági döntés alapjául kizárólag a beszerzett szakértői vélemény szolgált.
- [36] Az indítványozó álláspontja szerint „a tisztességes eljárás alapjogi követelménye megkívánja egy adóhatóságtól, hogy – akár kifejezett jogszabályi kötelezettsége, vagy sem – szakértő kirendeléséről az ügyfelet értesítse, az ügyféllel a szakértői véleményt megismertesse, arra az ügyfelet nyilatkoztassa, s a szakértői vélemény, illetve az ügyben releváns tényekről az ügyféltől rendelkezésre álló, a szakértőtől eltérő álláspont esetén a tényállást megkísérelje tisztázni, tárgyalás útján. Álláspontunk szerint a tisztességes eljárás követelménye aktív magatartást is feltételez a hatóság oldaláról: önmagában az a körülmény, hogy a törvény alapján az adóhatóság előtti iratokba az adózó betekinthez, azokról másolatot kérhet, nem teszi, nem tette az adóhatóság jelen beadványban kifogásolt eljárását tisztességesé. [...] Ezen túl, a Kp. 80. § alkalmazása folytán az indítványozónak már nem volt lehetősége a perben új igazságügyi szakértő igénybe vételére, így [...] nem állt már módjában annak korrekciója érdekében kérdést feltenni, észrevételt tenni, vagy új szakértő kirendelését indítványozni, mely tisztességtelen hatósági eljárás az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sérti, azáltal, hogy tisztességtelen bírósági eljáráshoz vezetett. [...] [Az indítványozó] az elsőfokú adóhatósági eljárásban meg nem tett nyilatkozatait a fellebbezésre indult II. fokú hatósági eljárásban már nem pótolhatta, illetve meg nem tett bizonyítási indítványait sem terjeszthette elő, ami jogai korlátozása folytán olyan hátránnyá érte, melynek elszenvédését az ügyféli jogokkal összemérhető más, Alaptörvénnyel védett jog sem szükségessé, sem arányossá nem teszi.”
- [37] Az indítványozó álláspontja szerint szintén az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését sérti az f) pontban részletezett, a szakértő kompetenciájának állított hiánya. E körben – hasonlóan a bírósági eljárásban benyújtott iratokhoz – részletesen érvelt amellett, hogy a szakértőtől adójogi kérdésben kért szakvéleményt az elsőfokú adóhatóság.
- [38] Az indítványozó vitatta, hogy szemle nélkül, pusztán a dokumentumokból megállapítható lenne a védő-biztonsági terület nagysága. „A fenti eljárási hiányosságok jogsértő jellegét arra alapítottuk, miszerint az elsőfokú adóhatóság ezen mulasztásainak együttes hatása az lett, hogy ügyféli jogaink – az ügy érdemére kihatóan –

súlyosan sérültek, a hatósági döntés kialakításának folyamatában álláspontunk kifejtésének lehetősége megvonásával az eljárás előre mozdításának lehetőségétől elestünk, mindez pedig sértette az [... Air.] 58. és 59. §-t, továbbá az Alaptörvény XXIV. cikk első bekezdését is, hiszen amennyiben az I. fokú adóhatóság bizonyítást folytat le, úgy abban való nyilatkozattétel jogát nemcsak az adó alapjául szolgáló terület mértékére vonatkozóan, de a megszerzett szakértői véleményre is vonatkozóan biztosítani lett volna szükséges, ami elmaradt.”

- [39] Az a) pontban meghatározott eljárási jogsértés miatt is sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése az indítványozó szerint. Az indítványozó érvelése e körben megegyezett a 2.6. pontban (Indokolás [10] és köv.) már ismertetett érveléssel. Az indítványozó vitatta a bírósági ítélet azon megállapítását, hogy az abszolút kizárási ok azért nem állt fenn, mert a megelőző {a határozat indokolásának 2.1. pontjában (Indokolás [3]) részletezett} perben az önkormányzat és nem a jegyző volt a peres fél.
- [40] Az indítványozó álláspontja szerint a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését és XIII. cikkét azzal sértette meg, hogy az elsőfokú hatóság eljárásának tisztességtelenségét nem állapította meg, és nem helyezte hatályon kívül az elsőfokú határozatot. Kifogásolta továbbá, hogy a bíróság nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy a Hatv. 19. § *d)* pontja szerinti védő-biztonsági terület (övezet) fogalmába a határpillér és a védőpillér beletartozik-e. Az indítványozó álláspontja szerint „az ítélet indoklása homályos, saját fejtegetésével ellentmondó, a jogvita eldöntése körében alkalmazandó jogszabály adójogi jogviszonyra alkalmazandó tartalmára vonatkozóan semmilyen útmutatást nem ad”. Ezzel egyrészt megsérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt, az indokolt döntéshez való, másrészt a XXVIII. cikk (7) bekezdésébe foglalt, hatékony jogorvoslat-hoz való jogot is.
- [41] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és az ítélettel szemben további jogorvoslatra nincs lehetősége.
- [42] 4.1. Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy az rÖr. 10. § (2) bekezdéséhez, továbbá az Ör. 10. § *b)* pontjához kapcsolódó indítványozó érvelés tekinthető-e önálló indítványnak, illetve szükség lehet-e (az indítványozó által megjelölt) az Abtv. 28. § (1) bekezdése szerinti vizsgálatra.
- [43] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az önkormányzati rendeletek alaptörvény-ellenességével kapcsolatos indítványrész nem tekinthető önálló indítványnak. Egyrészt, maga az indítványozó is a bírósági döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panaszának egyik indokának tekintette az érvelést. Másrészt az indítványozó nem kérte az Alkotmánybíróságtól sem az önkormányzati rendeletek alaptörvény-ellenességének megállapítását, sem azok megsemmisítését; nem jelölte meg továbbá az Abtv. 26. § (1) bekezdését sem. Így az indítványozói érvelés nem felel meg az Abtv. 52. § (1) bekezdésének, és az (1b) bekezdése *a)* és *f)* pontjában szereplő követelményeknek. Az indítványból kitűnően nem az önkormányzati rendeletek, hanem a bírósági döntés megsemmisítése volt az indítványozó célja, az önkormányzati rendeletek alaptörvény-ellenességéhez kapcsolódó érvelését csak ennek eszközünek szánta.
- [44] Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján az Abtv. 28. § (1) bekezdésének az alkalmazására sem látott indokot. Egyrészt, az Alaptörvény 32. cikkének (3) bekezdése nem tekinthető az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jognak {ld. pl. 3351/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [33]}. Másrészt az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése szerint „[a] bíróság dönt [...] az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről”; így annak megítélésére, hogy az önkormányzati rendeletek megfelelnek-e a Hatv.-ben foglaltaknak, az Alkotmánybíróságnak nincsen hatásköre. Harmadrészt az indítványozó az alkotmányjogi panaszában is csak állította, hogy az adómérték konfiskáló jellegű, de ennek bizonyítására okiratot nem csatolt, így nem tett eleget az Abtv. 52. § (6) bekezdésében foglaltaknak. Ilyen dokumentum hiányában a lehetséges adómaximum (indexált 200 Ft/m²/év) megközelítően 10%-át kitevő adómérték nem veti fel az Abtv. 29. §-ában megkövetelt alaptörvény-ellenesség lehetőségét.
- [45] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: megfelelő indítvány alapján továbbra sem tartja kizártnak annak vizsgálatát, hogy egy, helyi adót megállapító önkormányzati rendelet konkrét szabályozása megfelel-e az Alaptörvényben, így különösen annak XIII. cikk (1) bekezdésében, illetve XXX. cikkében foglalt követelményeknek. A Hatv.-ben megállapított legmagasabb adómértéket el nem érő helyi adó is lehet ugyanis összességében, a szabályozás egészét figyelembe véve konfiskáló jellegű. Ebben az esetben egyedül az Alkotmánybíróságnak van lehetősége

arra, hogy az önkormányzat által kivetett, konfiskáló jellegű helyi adó alaptörvény-ellenességét közvetlenül az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, illetve XXX. cikkének sérelme miatt megállapítsa és megsemmisítse.

- [46] 4.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott indítványnak azon része, amely szerint a bírósági ítélet sérti az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát, nem felel meg az Abtv. 52. § (1) bekezdésének („az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia”), illetve 52. § (1b) bekezdése *b)* és *e)* pontjának (meg kell jelölni „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét”, illetve „az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett [...] bírói döntés [...] miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével”). Az indítvány abban a vonatkozásban semmiféle érvelést nem tartalmaz, hogy maga a bírói döntés mennyiben sérti az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikkében meghatározott jogát. A tulajdonjog sérelmével kapcsolatos indítványozói érvelés kifejezetten csak az rÖr. illetve Ör. állított alaptörvény-ellenességéhez kapcsolódik. Ezen érvelés vizsgálata azonban az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti vizsgálat lefolytatását jelentené, amelyre az Alkotmánybíróság a jelen eljárásban, a 4.1. pontban (Indokolás [41] és köv.) kifejtettek szerint nem látott lehetőséget.
- [47] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványnak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, illetve a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét állító része megfelel az Abtv. 27. §-ában, illetve 52. § (1) és (1b) bekezdésében foglalt feltételeknek.
- [48] 4.3. Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”. Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy ezen vagylagos feltételnek az indítvány megfelel-e.
- [49] A határozat indokolásának 3.2. pontja (Indokolás [33] és köv.) *a)*, *b)* és *f)* pontjaiban állított alaptörvény-ellenességgel kapcsolatban az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza azon következetes gyakorlatát, mely szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d)* pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel.” {3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]} A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {ld. 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíró« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]} A jelen ügyben az Alkotmánybíróság ilyen, tényállásmegállapítási, bizonyítékértékelési kérdésnek tekintette azt, hogy az elsőfokú adóhatósággal szemben felmerült-e abszolút kizárási ok, a szakértőt megfelelően rendelte-e ki az adóhatóság és rendelkezett-e a szükséges kompetenciával. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ezen kérdéseket a bíróság megvizsgálta, és részletesen megindokolta az indítványozó álláspontját elutasító döntését.
- [50] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító egyéb indítványi elemekhez {3.2. pont (Indokolás [33] és köv.) *c)*–*e)* pontjai} kapcsolódóan az Alkotmánybíróság korábbi, pl. 3223/2018. (VII. 2.) AB határozatában már rögzítette, hogy az Alaptörvény XXIV. cikkében megfogalmazott, a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog nem azonosítható a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal. Kiemelte: „Jogállami keretek között a »tisztességes« karakter minden közhatalom erejével felruházott eljárással szemben követelmény. Ezért a sajátosságok figyelembe vétele mellett, de a hatósági eljárásban is meg kell jelennie a *fair* eljárás követelményeinek, amely követelményeket az alapjogi jogalanyisággal rendelkező ügyfeleknek alanyi jogként, végső fokon alapjogként ki kell tudni kényszeríteni. E jogok érvényesíthetősége a hatóság működésének korlátja, jogszerű eljárásának pedig mércéje.

A fentiek szerinti jogállami követelményrendszernek a megnyilvánulása az, hogy az Alaptörvény XXIV. cikke önálló, az ügyintézés alapjogaként ismeri el a *fair* hatósági eljáráshoz való jogot. Az alapjogi jogvédelem kiterjed a hatóságok részrehajlás nélküli, tisztességes módon és észszerű határidőn belüli ügyintézésére, a hatósági aktusok törvényben meghatározott indokolására [XXIV. cikk (1) bekezdés], valamint a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére [XXIV. cikk (2) bekezdés]. [...]

Szükséges emlékeztetni a hatósági eljárások sajátos jellemzőjére is. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálya alatt is fenntartotta azon megállapítását, miszerint »a hatósági eljárások a közhatalom birtokában lévő állami szerv által folytatott, célhoz kötött, vizsgálati jellegű eljárások« {165/2011. (XII. 20.) AB határozat, ABH 2011, 478, 520; idézi: 3342/2012. (XI. 19.) AB határozat, Indokolás [13]}. Az idézett döntésben a testület a hivatalbóli eljárás sajátosságaival jellemezte a hatósági eljárást és a jogszabályokban megnyilvánuló közérdek közhatalom útján történő érvényesítését. [...] A közigazgatási szerv dönti el, hogy melyek a döntés meghozatalához szükséges, és melyek az irreleváns tényállási elemek. Jogállami körülmények között ugyanakkor a jogalkotó a közigazgatási hatósági eljárások esetében nem írhat elő a *fair* eljáráshoz való joggal ellentétes, az ügyfél és más érintett személy érdekeit teljes mértékben figyelmen kívül hagyó eljárási rendet [165/2011. (XII. 20.) AB határozat, ABH 2011, 478, 520].

A közigazgatási szerv a jogalkalmazás során, a konkrét eljárásaiban sem hagyhatja figyelmen kívül az ügyfél jogait, egyidejűleg kell teljesítenie közérdekvédelmi és szubjektív jogvédelmi funkcióját. [...]

Ellentétben a XXVIII. cikk (1) bekezdésének a tartalmával, a testület rendszerszintű, és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének tartalmát meghatározó, abszolút jogot eleddig gyakorlatában nem azonosított a tisztességes ügyintézéshez való alapjog kapcsán. Ugyanakkor megállapította számos olyan, az alapjog tartalmához tartozó részjogosítvány – korábban törvényben garantált jog – alapjogi jellegét, amelyek az ügyfelet helyezik középpontba, és amelyek érvényesítése, a vizsgálati típusú hatósági eljárás alaki és anyagi hatékonyságát (gyorsaságát, szakszerűségét, törvényességét), összességében jognak alárendeltségét hivatottak szolgálni. [...] A tisztességes hatósági eljárás követelménye egyetlen hatósági eljárásban sem sérülhet, jóllehet az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményrendszer eltérő lehet az egyes szakigazgatási eljárásokban, azok sajátosságaira tekintettel. Az Alaptörvényből levezethető követelményeknek tehát figyelemmel kell lenniük az egyes szakigazgatási eljárások speciális vonásaira.” {3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [28]–[32], [34]}

- [51] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor arra is rámutatott, hogy a konkrétan kifogásolt hatósági eljárástól azok a követelmények kérhetőek számon, amelyeket a rá vonatkozó eljárási törvény vagy jogszabály kifejezetten tartalmaz; ilyenek hiányában esetlegesen az vizsgálható, hogy a jogi norma megfelel-e az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt követelménynek {ld. 28/2019. (XI. 4.) AB határozat, Indokolás [75]; 3325/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [23]–[25]}.
- [52] Az indítványozó is arra utalt, hogy az ügyében folyt eljárás önmagában lényegi eljárási hibától mentes eljárási cselekményekből állt össze, azonban ezek összességében mégis az eljárás tisztességtelenségét okozták (ld. Indokolás [33]). Az Air. alapelvi rendelkezéseinek sérelmén kívül nem jelölte meg az Air. olyan konkrét rendelkezéseit, amelyek alapján az elsőfokú adóhatóságnak a szakértő kirendeléséről, a neki feltett kérdésről illetve a szakvéleményről az elsőfokú eljárás során tájékoztatni kellett volna az indítványozót, illetve ami alapján szemlét kellett volna tartani. Az indítványozó tehát nem állította, hogy az eljárás során konkrét, Air.-ba foglalt eljárási szabályt sértett az elsőfokú hatóság. Azt, hogy az eljárás egyébként megfelelt-e az Air.-ban foglalt szabályoknak, a bíróság vizsgálta és álláspontját részletesen indokolta.
- [53] Mindezek alapján az indítvány ezen eleme sem vet fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó kételyt.
- [54] Végül az Alkotmánybíróság az indítványnak azt az elemét vizsgálta meg, amely szerint a bíróság egyrészt azáltal, hogy nem orvosolta az eljáró hatóságok tisztességtelen eljárását, másrészt pedig azáltal, hogy nem foglalt állást érdemben abban a kérdésben, hogy a határpillér és a védőpillér beletartozik-e a Hatv. szerinti védő-biztonsági övezet fogalmába, megsértette az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe (különösen az indokolt döntéshez való joga) és XXVIII. cikk (7) bekezdésébe foglalt jogát. Az Alkotmánybíróság megállapította egyrészt, hogy az adóhatóságok eljárásában nem észlelhető olyan cselekmény vagy mulasztás, amely az eljárás tisztességtelenségét okozta volna (ld. Indokolás [46]). Másrészt, szemben az indítványozó álláspontjával, a bíróság részletesen vizsgálta és elemezte, hogy a Hatv. és az ágazati jogszabályok alapján hogyan kell megállapítani a védő-biztonsági övezet területét (ld. Indokolás [24]). E körben rámutat még arra, hogy az Alkotmánybíróság – először a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában – összefoglalta és meghatározta a tisztességes bírósági eljárás részét képező, az indokolt bírói döntéshez fűződő jog alkotmányos tartalmát.
- [55] „Az indokolt bírói döntéshez fűződő jog ebből következően az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik. Az alkotmányos előírás ugyanakkor kizárólag az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. [...] Az eljárási

törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” (Indokolás [33]–[34]) Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie és nem minden egyes részletre {ld. pl. 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}. Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint a jelen ügyben a bíróság megfelelően indokolta, hogy mi alapján hozta meg a döntését.

- [56] A fentiekben kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság azt az indítványozói érvelést sem találta megalapozottnak, hogy a jogorvoslati kérelmét érdemben nem bírálta el a bíróság, és így sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt alapjoga.
- [57] A 4. pontban (Indokolás [40] és köv.) kifejtettek szerint az indítvány alapján nem merült fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdés, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetősége, így az indítvány befogadásának feltételei nem állnak fenn.
- [58] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének *b*) és *e*) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2020. december 1.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2003/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3461/2020. (XII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Székesfehérvári Törvényszék 7.Bpkf.844/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Karsai Dániel András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Székesfehérvári Törvényszék 7.Bpkf.844/2019/2. számú végzése, továbbá a Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 24.Bv.1461/2019/12. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] 1.1. Az indítvány alapjául szolgáló ügyben az indítványozó 2018. március 7. napján kártalanítás iránti kérelmet terjesztett elő a 2015. március 4. és 2015. december 3., illetve 2016. április 5. és 2018. április 5. közötti időszakra vonatkozóan különböző magyarországi büntetés-végrehajtási intézetekben töltött fogvatartása során az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények által előidézett sérelmek miatt. 2018. július 4. napján az indítványozó jogi képviselője is kártalanítás megállapítása iránti kérelmet nyújtott be a 2017. március 3. és 2018. április 5. közötti időszakra vonatkozóan. A kérelmekben valamennyi érintett intézet vonatkozásában sérelmeztek a túlszűfolttságot, a rossz higiéniai körülményeket, a rovarokat és a nem megfelelő szellőzést.
- [3] Az indítványozó a kártalanítási kérelem mellett 2018. február 10. napján panasszal is élt a büntetés-végrehajtási intézet felé, annak tárgyában hozott határozat megállapította, hogy nem állt rendelkezésre megfelelő élettér az indítványozó számára.
- [4] A Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja az ügyet részben áttette a Kecskeméti Törvényszékre, részben pedig megállapította az indítvány korábbi elbírálását. Mindezek miatt a bíróság csak a 2017. március 3. és 2018. április 5. napja közötti időszakot vizsgálta. A 2017. március 3. és 2017. június 25. közötti, továbbá a 2017. július 3. és 2017. november 9. közötti időszak vonatkozásában előterjesztett kártalanítás iránti kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A 2017. június 26. és 2017. július 2. közötti, továbbá a 2017. november 10. és 2018. április 5. között szabadságvesztésben töltött 154 napból 141 napra vonatkozóan az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt kártalanítást állapított meg.
- [5] A végzés ellen a védő jelentett be fellebbezést. Álláspontja szerint a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése és az Alaptörvény 28. cikke alapján helytelen álláspontot foglalt el az elsőfokú bíróság akkor, amikor elvárásként fogalmazta meg azt, hogy az elítéltnak három hónap elteltével újabb panaszt kell előterjesztenie. Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) elvárásának ugyanis az felel meg, ha a kártalanítás minden olyan napra jár, amelyet az elítélt, vagy az egyéb jogcímen fogvatartott az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között töltött.
- [6] A fellebbezés alapján eljáró törvényszék az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Végzésének indokolásában a másodfokú bíróság a jogi érvelés tekintetében osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját.
- [7] 1.2. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban előadta, hogy álláspontja szerint a Székesfehérvári Törvényszék és a Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának végzése ellentétes az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésével és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel. Az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az indítványozó ismertette az Alkotmánybíróság és az EJEB gyakorlatát. Álláspontja szerint a bírósági végzések sértik az Alaptörvény III. cikkét, mivel nem biztosítanak kompenzációt az indítványozónak a fogvatartása során elszenvedett kínzás tilalmába ütköző elhelyezési körülmények miatt, különös

tekintettel a jogszabályban előírt minimális fogvatartotti élettér biztosításának hiányára. Az indítványozó szerint az elsőfokú bíróság önkényes jogértelmezéssel úgy értelmezte a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdését, hogy az alapján a kártalanítási kérelem benyújtásának és elbírálhatóságának feltétele az, hogy a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszbeadvánnyal az indítványozó minden 3 hónapban köteles lett volna élni. A Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése azonban ilyen követelményt szerinte nem tartalmaz.

- [8] Az indítványozó mindössze a sérelmezett időszak töredékére nézve kapta meg az őt megillető kártalanítást. Ennek oka pedig szerinte egyértelműen az eljáró bíróságok önkényes jogértelmezése volt, amely már önmagában sérti az Alaptörvény III. cikkét. Ezen – álláspontja szerint – *contra legem* jogalkalmazás sértette a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog alkotmányos követelményét is. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, valamint a jogorvoslathoz való jog tekintetében továbbá az indítványozó szerint már az elsőfokú bíróság sem vizsgálta meg a kérelem tárgyává tett valamennyi releváns állítást, a másodfokú bíróság pedig megfosztotta őt a bírósághoz való hozzáférés jogától és ezzel összefüggésben a jogorvoslathoz való jogától is, amikor a másodfokú végzésében semmilyen módon nem reagált a fellebbezésében előterjesztett érvekre.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontjára (Abtv. 27. §) alapította. Az alkotmányjogi panaszt az indítványozó a sérelmezett bírói döntést követő 60 napon belül nyújtotta be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a*) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c*) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d*) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pont]. Az indítvány tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont].
- [11] 2.2. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, hogy – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont]. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § (1) bekezdés *b*) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető [Abtv. 27. § (1) bekezdés].
- [12] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kétyele, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [13] Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]]. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]].
- [14] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatban részben csak a bíróság törvényértelmezését vitatta. Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott – figyelembe véve az eljáró

bíróságoknak a végzéseikben kifejtett indokolását –, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel.

- [15] Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó egyet nem értését fejezte ki az eljáró bíróságok törvényértelmezésével kapcsolatban. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására [3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]].
- [16] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel összefüggésben azt is kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság nem bírálta el érdemben az elsőfokú bíróság végzésével szemben előterjesztett fellebbezést, így nem tett eleget indokolási kötelezettségének. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó fellebbezésében kizárólag az elsőfokú bíróságnak a Bv. tv.-vel összefüggő jogértelmezését kifogásolta (illetve a megítélt kártalanítás mértékét), amelyre a másodfokú bíróság röviden ugyan, de választ adott, így az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasznak ezen részével összefüggésben is megállapította, hogy az nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [17] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a III. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [18] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. december 1.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/785/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3462/2020. (XII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.038/2018/11. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Hegedűs Péter ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz. Indítványukban a Kúria Pfv.III.21.038/2018/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és annak – a Pécsi Ítéltábla Pfv.V.20.077/2017/19. számú ítéletére és a Kaposvári Törvényszék 19.P.21.286/2014/75. számú ítéletére is kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérték az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdésének, 28. cikkének, XIII. cikkének, XXVIII. cikk (1) bekezdésének és XXI. cikk (1) és (2) bekezdésének a sérelme miatt.
- [2] Az Alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye, hogy az egyik telekommunikációs szolgáltatást nyújtó gazdasági társaság hálózatának bővítése, szolgáltatásainak javítása érdekében 2009 áprilisában egy balatonboglári kétszintes családi ház tetőzetén egy darab 6 méter magasságú mobilátjátszó antennát helyezett el. Az indítványozók, akik valamennyien az ügy felperesei voltak, az átjátszó állomástól 30-200 méter közti távolságban elhelyezkedő ingatlanok tulajdonosai. Az indítványozók keresetükben a közeli ingatlanon létesített mobiltelefon átjátszó állomás telepítése miatt az ingatlanjaik forgalmi értékében bekövetkezett értékvesztésből fakadó káraik megtérítését kérték, azt állítva, hogy a felszerelt és működtetett létesítmény szükségtelenül zavarja őket, mivel a szélben kellemetlen zúgás hallatszik, a szerkezet odavonzza a villámokat, tájjidegen, rontja a kilátást, ezáltal sérül a hely intimitása, üdülőövezeti jellege, továbbá a sugárzástól való félelem az idegenforgalomra is negatív hatást gyakorol.
- [3] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította. A bizonyítékok értékelését követően megállapította, hogy a káros hatások nem nyertek bizonyítást, a helyszíni szemle alapján tapasztaltak szerint az átjátszóállomás látványa és mérete folytán nem jelent olyan mértékű zavarást, amely a keresetben megjelölt sérelmet jelentené, továbbá a létesítéssel okozati összefüggésben keletkezett értékcsökkenést sem találta a bíróság bizonyítotttnak.
- [4] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, ítélete indoklásában rögzítette, hogy a felpereseket a bázisállomás létesítése ugyan zavarja, ez a zavarás azonban a szükségtelen mértéket nem éri el. Megállapította a bíróság azt is, hogy a bázisállomás létesítése előtt a szolgáltató az alternatív telepítési lehetőségeket megvizsgálta, azonban más olyan helyszínen a telepítés nem volt lehetséges, ahol az indítványozókat a beruházás egyáltalán nem, vagy kevésbé zavarta volna. Az indítványozók állításaival kapcsolatosan a bíróság kifejtette azt is, hogy a beruházással összefüggésben az adott területen zajhatás nem volt észlelhető, a tájjidegenség nem tekinthető szükségtelen zavarásnak, a bázisállomás nem rontja a kilátást és nem csökkenti a környék presztízsét, illetve a beruházással kapcsolatosan fogalmilag kizárt az intimitásvesztés. A bíróság a perben rendelkezésre álló szakvélemények megállapításait összegezve és értékelve – a villámok odavonzásával, illetve az egészségre ártalmasnak vélt sugárzástól való félelemmel kapcsolatos érvelésre nézve – arra a következtetésre jutott, hogy ezek ugyan megalapozottak, de a zavaró hatások nincsenek egyéniesítve az indítványozók egyes ingatlanjai tekintetében. Ugyanakkor a bíróság e tekintetben további bizonyítás lefolytatását azért tartotta szükségtelennek, mert megítélése szerint a telekommunikációs szolgáltató a kártérítési felelősség alól a perben sikeresen kimentette magát annak bizonyításával, hogy objektíve nem volt más olyan telepítési helyszín, amelynek választása esetén nem, vagy csak lényegesen kisebb mértékű kár következett volna be.
- [5] Az indítványozók felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a jogerős ítéletet a hatályában fenntartotta. A kúriai ítélet rámutatott, hogy az indítványozók igénye akkor lett volna alaposnak tekinthető, ha bizonyítást nyert volna

a perbeli alperes jogellenes és felróható magatartásával okozati összefüggésben bekövetkezett káruk. E tekintetben az indítványozóknak kellett bizonyítaniuk a beruházó részéről a szükségtelen zavarás tényét és az azzal okozati összefüggésben az ingatlanjaikban bekövetkezett forgalmi értékcsökkenést, a szolgáltatónak a kimentés körében pedig azt kellett bizonyítania, hogy nem volt olyan alternatív telepítési helyszín, amely esetén nem, vagy csak lényegesen kisebb mértékű zavarás valósult volna meg, illetve kár következett volna be. Helytállóan találta a Kúria a másodfokú bíróság azon állásfoglalását, miszerint amennyiben a kártérítési felelősség fent felsorolt elemei közül bármelyik is hiányzik, úgy az erre alapított igény nem alapos. Osztotta a Kúria a másodfokú bíróság álláspontját a tekintetben is, hogy a kártérítési felelősség alól a bizonyítás eredményeképpen a perbeli alperes sikeresen kimentette magát, ezért a kártérítés egyéb feltételeinek vizsgálata a perben szükségtelen volt. A Kúria szerint a perben rendelkezésre álló bizonyítékok helyes mérlegelésével jutott arra következtetésre a jogerős ítéletet hozó bíróság, hogy alternatív telepítési helyszíneként a sportcsarnok épülete merülhetett fel, az indítványozók felülvizsgálati kérelmükben megjelölt másik helyszín nem minősül ilyennek. A tanúvallomások, okirati bizonyítékok alapján helytállóan jutott arra a következtetésre is a másodfokú bíróság a Kúria szerint, hogy a sportcsarnok tetején elhelyezendő bázisállomás az alperes részéről felmerült mint alternatíva, és ennek tényét az alperes a felülvizsgálati ellenkérelméhez csatolt okiratokkal is alátámasztotta, ugyanakkor a jegyző a főépítész szakvéleménye alapján ezt a helyszínt nem javasolta. A Kúria nézete szerint a másodfokú bíróság azt is helyesen rögzítette, hogy a sportcsarnok egyes felperesek ingatlanjaitól valóban távolabb lett volna, de az annak tetején elhelyezendő bázisállomás más felperesek ingatlanaihoz még közelebb lett volna, mint a jelenlegi helyszínen. Összességében a másodfokú bíróság a bizonyítékok törvénynek megfelelő és okszerű mérlegelésével jutott arra a következtetésre a Kúria véleménye szerint, hogy nem volt olyan alternatív telepítési helyszín, amelynek választása esetén kisebb mértékű zavarás valósult volna meg. A kúriai ítélet végezetül rögzítette: „Mivel az alperes kimentése sikerre vezetett – a felperesek állításával ellentétben – a másodfokú bíróság döntése megfelelt a Ptk. [a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény] 100. §-ának és 339. §-ának.”

- [6] Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz. Beadványukban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét azáltal látták megvalósulni, hogy a Kúria ítélete nem tartalmaz számukra megfelelő indokolást a hozott döntésre nézve, ennek keretében kifogásolták a felülvizsgálati ítélet indokolásának rövid terjedelmét, majd felsorolták azokat az általuk tett hivatkozásokat és érveket, amelyekkel – megítélésük szerint – a Kúria nem foglalkozott, illetve amelyek figyelmen kívül hagyását nem, vagy nem megfelelően indokolta meg. A fegyverek egyenlőségének elvét sértette állításuk szerint az, hogy az ügyekben eljáró bíróságok az igazságügyi szakértők szakvéleményeit nem teljes egészében vették alapul döntéseik meghozatalakor, hanem „abból kiragadtak a számukra, a koncepciójuknak megfelelő megállapításokat, sőt több esetben a bíróságok kifejezetten szakértői kompetenciát igénylő kérdésekben foglaltak állást a szakértői véleményekkel szemben”. Kifogásolták az indítványozók azt is, hogy ügyekben a Kúria általuk vitatott felülvizsgálati döntése csak a keresetlevelük benyújtásától számított több mint 5 év elteltével született meg, megsértve ezzel az észszerű határidőn belüli elbírálás követelményét.
- [7] Az indítványozók a bírói döntések kritikájaként jelölik meg azt is, hogy a perben résztvevő nagyszámú felperes eltérő egyéni körülményeit nem vették figyelembe, ehelyett „általánosító, summás megállapításokat, következtetéseket tettek valamennyi felperesre vonatkozóan”. Az indítványozók az Alaptörvény XXI. cikk (1) és (2) bekezdésébe ütközőnek, kifejezetten tévesnek, szakmaiatlannak, téves jogszabályértelmezésen alapulónak minősítik a bíróságok állásfoglalását, mely szerint mindaddig, amíg az átjátszó állomások egészségre ártalmas sugárzása tudományos módszerekkel nem igazolt, addig alaptalannak kell tekinteni az átjátszó állomások egészségre ártalmas sugárzásától való félelmet. Nézetük szerint a bíróságoknak a kérdés megítélésékor abból kellett volna kiindulniuk, mint köztudomású tényből, hogy ezen sugárzásnak az emberre gyakorolt ártalmatlansága nem bizonyított, mivel a tudományos igényvel és megalapozottsággal készített állásfoglalások nem egységesek e sugárzó hatásnak az emberi egészségre gyakorolt hatását illetően.
- [8] Az indítványozók a XIII. cikkbe ütközőnek tartják a bíróságok részéről azt, hogy meg sem vizsgálták a közérdek és a tulajdonkorlátozás arányossága és szükségessége szempontjait, így nem, illetve „nem tisztességesen, alaposan vizsgálták” a településen felmerült alternatív telepítési helyszínek lehetőségeit sem. Nézetük szerint a támadott ítéletek figyelmen kívül hagyták az Alaptörvény 28. cikkében írt értelmezési szabályt azzal, hogy „csak egyszerű esztétikai kérdésnek silányították le” a használati jogukat és az egészséges környezethez való jogukat is sértő, szakértők által is alátámasztott jogsértést. Az indítványozók véleménye szerint a bíróságok döntése jelentősen eltért az ilyen ügyekben korábban kialakított egységes joggyakorlattól, mivel „valótlan, egyoldalú,

szubjektív indokolásokat fogalmazott meg”, a Kúria pedig lényegében nem is indokolta eltérését saját korábbi gyakorlatától, megsértve ezzel az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdésében írt követelményt.

- [9] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [10] 2.1. Az indítványozók az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be az alkotmányjogi panaszt. A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta. A rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítélet az eljárást befejező döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható. A kérelmezők alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkeznek, érintettségük – mivel a támadott ítélettel lezárt eljárásban felperesek voltak – fennáll.
- [11] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, nem tartalmaz ugyanis az indítványozók számára Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény 28. cikke és 25. cikk (2) bekezdése, így azokra alkotmányjogi panaszt alapítani az indítványozóknak nincs lehetősége. A panasz tehát e tekintetben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt feltételnek.
- [12] 2.3. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek részben tesz eleget, tartalmazza ugyanis a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozók indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás kezdeményezésének indokait (a bíróságok eljárása és döntése alapvető jogok sérelmét okozta); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) bekezdés, XIII. cikk (1) és (2) bekezdés, XXI. cikk (1) és (2) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés az indítványozók álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény általuk megjelölt rendelkezéseivel; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse azt meg az első- és másodfokú ítéletekre is kiterjedő hatállyal.
- [13] Mindazonáltal az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók az Alaptörvény XIII. cikke és XXI. cikk (1) és (2) bekezdései vonatkozásában a bírói döntésre nézve megfelelő alkotmányjogi érvekkel, alkotmányjogilag releváns indokolással nem támasztották alá kérelmüket. Az indítványozók által a tulajdonhoz való joguk sérelmével kapcsolatosan előadott érvek a bíróság által ügyükben alkalmazandó – a zavarást meghatározott körülmények fennállása esetén megengedő – jogi szabályozás tartalmára vonatkozó kritikát fogalmaznak meg. Az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán is hangsúlyozza, hogy „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelménynek, annak elbírálására nincs lehetőség” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. A kérelem tehát e tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt feltételnek.
- [14] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-elleneségre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] Az Alkotmánybíróság elsőként emlékeztet egyrészt arra, hogy – amint arra az indítványozók is utaltak kérelmükben – az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát illetően. Jelen ügy és a beadványban előadott indítványozói érvelés ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [16] Hangsúlyozza továbbá az Alkotmánybíróság, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {ld. elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer

tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírói szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}

- [17] Az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen. Mindazonáltal az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítvány végső soron nem irányul egyébre, mint a rendes bíróságok ténymegállapításainak, bizonyítás felvételének és bizonyítékértékelésének valamint jogértelmezésének a megváltoztatására. Az Alkotmánybíróság azonban ettől mindig következetesen tartózkodott, mivel a tényállás megállapítása, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és a jogszabályok értelmezése a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, amelyet az Alkotmánybíróság erre vonatkozó hatáskörének hiányában nem vonhat magához. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól. Az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán megállapította, hogy az eljáró bíróságok reagáltak az indítványozók által előadott jogi és nem jogi érvekre, és értelmezték a hivatkozott és alkalmazott jogforrásokat. A bíróságok bemutatták, milyen tényállás, bizonyítékok és indokok alapján látták úgy, hogy az indítványozókat nem illeti meg kártérítés a megállapított tényállás és a vonatkozó jogi normák összevetése alapján. A Kúria az indítványozók által sérelmezett döntését minden kétséget kizáróan megindokolta: megjelölte, hogy a felülvizsgálati kérelmet elutasító döntését milyen rendelkezésekre alapította. A Kúria részletes indokokkal támasztotta alá azt is, hogy a kártérítési felelősséget megalapozó jogszabályokat miért nem tartotta a konkrét ügyben alkalmazhatónak, illetve miért tartotta a jogerős bírói döntést minden tekintetben helytállónak. Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja továbbá az indokolásban megjelölt bizonyítékok és érvek megalapozottságát, ahogyan azt sem, „[h]ogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket” {3065/2016. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [36]}.
- [19] Önmagában az, hogy az indítványozók a számukra hátrányos, de az egyébként megindokolt bírósági döntés érvelését tévesnek tartják, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének a megállapítására sem.
- [20] Az indítványozók panaszukban a per elhúzódsára is hivatkoztak, sérelmezve, hogy ügyükben több mint 5 év után született felülvizsgálati ítélet. Az Alaptörvény a XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzíti az észszerű határidőn belüli elbírálás követelményét is. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódó határozataiban megállapította, hogy az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog a tisztességes eljáráshoz való alapjog egyik részjogosítványa, következésképpen tehát e jog sérelmére alkotmányjogi panasz alapítható. Alapvetően azonban „az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódsából eredő következményeket enyhítse vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti panasz esetében csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet (amennyiben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben támadott ítéleteket megsemmisítené, a bírósági eljárás újra kezdetét venné, tehát a per csak tovább húzódná).” {3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [66]}

Az indítványozók az eljárás elhúzódásából származó igényüket jelen ügy kapcsán is egyéb jogi úton – elsősorban polgári perben – tudják érvényesíteni.

- [21] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. december 1.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/679/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3463/2020. (XII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III. 3.) Kormányrendelet 5/C. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján az indítványozó jogi képviselője (dr. Ábrahám László ügyvéd) útján kérte az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.) 2020. április 28-án hatályba lépett 5/C. §-a alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését, mivel a rendelkezés sérti az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdését, továbbá a VI. cikk (1) és (3) bekezdéseit. Az Abtv. 61. § (2) alapján kérte továbbá a jogszabály végrehajtásának a felfüggesztését is.
- [2] 1.1. Az indítványozó előadta, hogy a támadott rendelkezéssel a 154/2020. (IV. 27.) Kormányrendelet egészítette ki a Korm. r.-t, amely rendelkezés 2020. április 28-án lépett hatályba, így az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti százyolcvan napos határidő az indítvány előterjesztésére ezen időponttól számítandó. Az indítványozó érintettségének alátámasztásaként beadványához semmilyen dokumentumot nem mellékel, előadta ebben a körben azt, hogy érintett személynek tekint minden olyan magyar állampolgárt, aki valamilyen fekvőbeteg-ellátást vett igénybe az adott időszakban. Ő maga – folytatja az indítványozó – koránál fogva bármikor kerülhet ilyen helyzetbe, ehhez még kifejezetten betegnek sem kell lennie, egy kivizsgálás vagy egy esztétikai célú beavatkozás esetén már megtörténik az általa kifogásolt adattovábbítás. Érintettségének igazolásaként hivatkozik az indítványozó a 3110/2013. (VI. 4.) AB határozatra is, mely szerint „az indítványozó nem csak akkor személyesen érintett, ha ő a norma címzettje”, hanem „a személyes érintettség követelménye akkor teljesül, ha az indítványozó alapjogi pozíciója és a norma között szoros kapcsolat áll fenn”. Az indítványozó – tovább érvelve érintettsége mellett – előadja még, hogy „[a]z ember halandóságából, fizikai sérülékenységéből adódóan belátható, hogy bármikor kerülhet olyan helyzetbe, amelyben valamilyen betegség, baleset, veszélyhelyzet folytán orvosi vizsgálatra, ellátásra, kórházi kezelésre van szüksége, és ezáltal bekerül az állami egészségügyi ellátórendszerbe”.
- [3] Az indítványozó által támadott előírás alapján az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Tér (a továbbiakban: EESZT) működtetője, azaz az Állami Egészségügyi Ellátó Központ (a továbbiakban: ÁEEK) minden hónap 5. napjáig az EESZT-be a megelőző hónapban feltöltött adatokból személyes adatokat is szolgáltat az Egészségbiztosítási Alap kezelője (a továbbiakban: finanszírozó) számára ellátási eseményenkénti bontásban [Korm. r. 5/C. § (1) bekezdése]. Ez alapján a finanszírozó ellenőrzi, hogy a fekvőbetegellátó intézmények által a részére elszámolásra eljuttatott események szerepelnek-e az ÁEEK által megküldött adatok között. Az ellenőrzés a két adatbázisban szereplő adatok egyezőségének vizsgálatára irányul [Korm. r. 5/C. § (2) bekezdése]. Amennyiben a finanszírozó megállapítja, hogy a részére elszámolásra jelentett esemény nem szerepel az EESZT-ben, úgy az ellátási eseményre vonatkozó finanszírozási díjat visszavonja [Korm. r. 5/C. § (3) bekezdése].
- [4] 1.2. Az indítványozó szerint ez a szabály azért ütközik az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésébe, mert az egészségügyi és a hozzájuk tartozó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvényben szabályozott adatkezelési célok felüli célt állapít meg (az ellátó intézmények szankcionálása), amelyre a Korm. r.-nek nincs felhatalmazása, így az a törvénnyel ellentétes szabályt tartalmaz Alaptörvénybe ütköző módon. Az indítványozó meglátása szerint a Korm. r. általa támadott rendelkezése további három törvény rendelkezéseivel is ellentétes szabályozást tartalmaz.

- [5] Az indítványozó szerint sérti továbbá a támadott rendelkezés az Alaptörvény VI. cikk (1) és (3) bekezdéseit is, mert a cél eléréséhez szükségtelen, orvosi titoknak számító adatok továbbítását rendeli el a finanszírozó részére úgy, hogy az ellen nem biztosít jogorvoslati lehetőséget. Az indítványozó szerint a támadott rendelkezés sérti a célhoz kötött adatkezelés elvét is, mivel az EESZT egy kizárólag gyógyító tevékenység támogatására szolgáló adatközpont, amelynek a törvényes adatkezelési céljai adottak. Nézete szerint a célhoz kötöttség elvével nem fér össze az, hogy „a Kormány felrúgja az Országgyűlés által alkotott szabályokat és *ad hoc* kibővíti a célokat, az eredeti céltól alapjaiban különböző más célokkal”. Az indítványozó álláspontja szerint a Korm. r.-nek a támadott rendelkezéssel való kiegészítése során nem vették figyelembe az adatvédelem több más alapelvét – így az adattakarékosság, a célhoz kötöttség és a minimális jogkorlátozás elveit – sem. Az indítványozó kifogásolja azt is, hogy az általa sérelmesnek tartott szabályozás eredményeként a továbbított adatok között a nem a társadalombiztosítás által finanszírozott ellátások adatai is „előfordulnak”, mivel az EESZT nem biztosítási, hanem gyógykezelési célból létesített adatállomány, ezért nem tud különbséget tenni a társadalombiztosítás terhére finanszírozott és a nem finanszírozott ellátások között, így az adatkezelés során a szükségesnél lényegesen több adatot továbbít a finanszírozó számára. Végezetül az indítványozó a támadott norma kapcsán kifogásolja azt is, hogy abból a személyes adatok védelmére vonatkozó garanciák is hiányoznak, mert az nem határozza meg az adatok további sorsát és az adatkezelés időtartamát sem, aminek következtében a finanszírozónál egy korlátlan ideig tartó nyilvántartás jön létre minden TAJ azonosítóval rendelkező magyar állampolgár magánellátásairól is. Ez pedig ellentmond a finanszírozó jogállásának.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (2) szerint az Alkotmánybíróság vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [7] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (2) bekezdés szerinti hatáskörben kérte az Alkotmánybíróság eljárását. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen kezdeményezhető abban az esetben is, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás. „Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) és d) pontja szerinti alkotmányjogi panasz jogintézményének egyaránt elsődleges célja [...] az egyéni, szubjektív jogvédelem: a tényleges jogsérelmet okozó alaptörvény-ellenes jogszabály, illetve alaptörvény-ellenes bírói döntés által okozott jogsérelem orvoslása. [...] a panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [61]–[62], [66]}.” {3367/2012. (XII. 15.) AB végzés, Indokolás [13], [15]} Tehát „[a] kivételes panasz esetében, mivel az közvetlenül a norma ellen irányul, különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, hiszen a panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az utólagos normakontroll korábbi, bárki által kezdeményezhető változatától. [Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (rég. Abtv.) 20. § (2) bekezdés.]” {3105/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}
- [8] 2.2. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy az indítványozó érintettsége a fentiek alapján megállapítható-e. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érintettség akkor állapítható meg, ha a támadott jogszabályi rendelkezés folytán az indítványozó alapjoga sérült közvetlenül. Eszerint nem állapítható meg az indítványozó érintettsége akkor, ha a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozó alapjogát csak közvetetten vagy potenciálisan, eshetőlegesen érinti, a jogsérelem még nem következett be, hipotetikus vagy bírói döntés alapján érvényesül. Az érintettség feltételei konjunktívak, vagyis a közvetlen, személyes és aktuális érintettségnek együttesen kell érvényesülnie annak érdekében, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti indítvány érdemben elbírálható legyen.
- [9] Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kell állnia {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [31]}. Nem állapítható meg tehát ez alapján az indítványozó érintettsége akkor, ha a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozóval szemben nem került alkalmazásra, vagy annak hatályosulása őt közvetlenül nem érintette (vagyis a jogsérelem nem következett be, nem aktuális). Így az Alkotmánybíróság visszautasította az indítványt, ha a támadott jogszabályi rendelkezés olyan jogosultságot vagy kötelezettséget szabályoz, amelynek jövőbeni alkalmazása merül csak fel az indítvá-

nyozóval szemben, így a jogsérelem is csak a jövőben következhet be (hipotetikus jogsérelem) {3170/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [10]–[11]}.

- [10] Az aktuális érintettség feltétele ugyanakkor abban az esetben is teljesül – így kivételt jelent a fentiekben megfogalmazott főszabály alól – az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján, ha a jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények ugyan még nem történtek meg, de a jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem kétséget kizáróan be fog következni. Ezzel a megfontolással összhangban értelmezte az Alkotmánybíróság a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény egyes rendelkezéseinek felülvizsgálatával kapcsolatos határozatában az érintettség fogalmát: „a panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek.” Az adott ügyben ennek megfelelően „az Alkotmánybíróság a panaszok befogadhatóságának elbírálása során érintettnek tekintette azokat az indítványozókat, akiknek az ügyében a támadott jogszabály alkalmazása, azaz végrehajtása megkezdődött, illetve a köztársasági elnök határozatában foglalt felmentéssel teljesült”, továbbá kimondta, hogy „az érintettség abban az esetben is megállapítható, ha a jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények még nem történtek, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik” {33/2012. (VII. 17.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.), Indokolás [61]–[62], [66]}.
- [11] 2.3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek, mivel a támadott rendelkezés tekintetében az indítványozó érintettsége nem állapítható meg.
- [12] Az indítványozó az érintettségét azzal támasztotta alá, hogy emberi halandóságából és fizikai sérülékenységből adódóan bármikor kerülhet olyan helyzetbe, amelyben valamilyen betegség, baleset folytán kórházi kezelésre van szüksége és az ellátás befejeztével sor kerül az általa sérelmezett adattovábbításra. Az indítványozó ezen túlmenően azonban dokumentumokkal nem támasztotta alá, hogy kórházi gyógykezelésben részesült volna, és azt sem állította, hogy erre várhatóan a közeljövőben nagy valószínűséggel sor fog kerülni. A konkrét ügyben azonban az indítványozó által állított jogsérelem bekövetkeztének elengedhetetlen feltétele a kórházi gyógykezelésben való részesülés ténye. Az indítványozó esetleges megbetegedése esetén sem kerül sor feltétlenül és kényszerítően, minden esetben erre, hiszen a magyar egészségügyi ellátórendszer – a progresszív hozzáférisi és ellátási szintek elve alapján – elsősorban az alapellátás, másodsorban a járóbeteg szakellátás nyújtását követően, és jellemzően csak az előbbi kettő sikertelensége esetén teszi lehetővé a fekvőbeteg-ellátás igénybevételét. Vagyis ebben a rendszerben még önmagában az idő múlása sem alapozza meg annak kényszerítő vagy legalább nagyfokú bizonyossággal való bekövetkeztét, hogy valaki betegsége esetén feltétlenül kórházi ellátásban fog részesülni.
- [13] Ebből következően az indítványozó által állított jogséreleméhez elvezető oksági lánc – azaz megbetegedése, betegségének a kórházi ellátást megelőző ellátási szinteken történő kezelése, illetve ezek eredménytelensége miatt kórházi gyógykezelése, és azt ezt követő adattovábbítás – a beadványában írtak szerint esetében még meg sem kezdődött, ezért őt az általa támadott jogszabályi rendelkezés aktuálisan nem érinti, még az ezt megalapozó feltételnek – a már bekövetkezett jogsérelem mint feltétel kívánalmához képest – az Abh.-ban kifejtett, tágabb értelmezés figyelembevételére esetén sem.
- [14] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az indítványozót a támadott jogszabályi rendelkezés aktuálisan nem érintette, tényleges jogsérelem nem következett be, állított jogsérelemét csak egy jövőbeni eshetőleges, feltételezett és hipotetikus jogsérelem állításával kísérte meg alátámasztani. Miután az indítványban előadott tények alapján minden kétséget kizáróan leszögezhető, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdésében megkívánt érintettség főszabály szerinti – a már bekövetkezett jogsérelemre vonatkozó – feltételének az alkotmányjogi panasz nem tesz eleget, de az Abh.-ban a főszabályhoz képest engedőbb, enyhébb kritériumokat (a jogsérelem közvetlenül belátható időn belüli kényszerítő bekövetkezése) sem elégti ki, ezért az indítványozó érintettsége jelen ügyben nem állapítható meg.
- [15] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az indítványozó aktuális érintettsége hiányában nem felel meg az Abtv. 26. §

- (2) bekezdése szerinti feltételeknek, ezért a további vizsgálatot mellőzve az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.
- [16] Miután az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, ezért a támadott jogszabályi rendelkezés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó kérelem tárgyában nem kellett döntést hoznia.

Budapest, 2020. december 1.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/866/2020.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu

Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető

HU ISSN 2062–9273